

RIBIČI SLOVENSKE ISTRE SO PROSLAVILI Praznik delovnih zmag

Ze od ranega jutra so v soboto 17. t. m. druga za drugo prihajale v piransko luko praznično očistične ribiške ladje naših dveh velikih podjetij: »Ribič« Piran in »Riba« Izola. Člani ladijskih posadk so nato praznje oblečeni in ponosno sijočih obrazov izstopali s svojih ladij, ki so bile vse preprežene z vrvicami, na katerih so v vetru in soncu plapolale premmno zastavice.

Tako so se domala vsi naši ribiči okrog desetih poleg lepega števila povabljenih gostov zbrali v dvorani kina v Piranu. Tega zborovanja ribičev Slovenske Istre so se med drugimi gosti udeležili tudi

predsednik OLO Koper Albin Duje, predstavnik državnega sekretariata za kmetijstvo LR Hrvatske Miljenko Grubelič, predstavnik Združenja pomorskega ribarstva Jugoslavije z Reke Dinko Marelič, predsednika občinskih odborov iz Pirana in Izole Davorin Ferligoj in Srečko Vičič.

Po otvoritvi zborovanja je živo pozdravljen prvi spregovoril predsednik OLO tovariš Albin Duje, ki je zbranim ribičem v imenu okrajne ljudske oblasti in OK ZKS iskreno čestital k velikim uspehom v ulovu ribe v letošnji sezoni. Tovariš Duje je nato nadaljeval:

cionalno slavnostno vožnjo ob koncu sezone. Ladje so defilirale mimo jahte »Burja«, s katere so jih pristrčno pozdravljali povabljeni gostje, nato pa so obšle Izolo in Koper, kjer so jih prav tako kot v piranskem pristanišču pozdravljale množice tamkajšnjih prebivalcev.

S. Š.

SLOVESNO BOMO PROSLAVILI Dan republike

Vso prebivalstvo koprškega okraja se živahno pripravlja na proslave 29. novembra, Dneva republike. Osrednje občinske proslave z govori vidnih javnih delavcev in svečanimi akademijami bodo v vseh središčih občin na večer pred praznikom, razen v Postojni in Ilirski Bistrici, kjer bo proslava na sam Dan republike.

V Kopru bosta 28. t. m. zvečer nastopila pevska zbor srednje ekonomske šole in pevski zbor Svobode. V Postojni bo 29. t. m. po govoru predsednika občinskega odbora SZDL Toneta Strleta zapel pevski zbor Kluba primorskih študentov. Istega dne bo v Ilirski Bistrici govoril na akademiji o pomenu praznika Alojz Čeligoj, predsednik obč. odbora SZDL. V Divači bodo na slavnostni akademiji 28. t. m. zvečer nastopili godba na pihala DPD Svobode, člani TVD Partizan in šolska mladina. V Pivki bosta v novourejeni kinodvorani pela pevska zbor iz Pivke in Bača. V Piranu pa bo proslava s sodelovanjem članov DPD Svobode, TVD Partizana in šolske mladine po bakljadi.

Podobne proslave s samostojnimi sporedi bodo tudi v vseh večjih vaseh in sicer v koprski občini: v Hrvatinih, Dekanih, Marezigah, Borštu, Gradišču, Šmarjah in na Škofijah; v postojnski občini: v Studnem in na Planini; v pivki občini: v Dol. Košani, Zagorju, Palčjem, Trnju, Slavini in Baču; v ilirsko-bistriški občini: v Knežaku, Jelšanah, Zabičah in na Premu; v divaški občini: v Senožčah, Lokvi, Misljicah, Barki in Vremah in v piranski občini: v Portorožu, Fazanu, Strunjanu, Sečoveljah, Ravnu, Padni in Novi vasi. Na vseh teh proslavah bodo sodelovale ljudsko-prosvetna in telesno-vzgojna društva ter šolska mladina. Ponekod bodo v počastitev praznika sprejeli v pionirsko organizacijo nove člane, v Pivki in Dol. Košani pa bodo razvili pionirsko prapora.

ČETRTI PLENUM CK ZKS V LJUBLJANI

V torek se je sestel v Ljubljani plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Plenum je razpravljal na osnovi smernic s posvetovanja pri predsedniku Titu, IV. plenuma Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in zadnjega zasedanja Izvršnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije o aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih. V razpravi je plenum posebno skrbno proučil tiste probleme, ki naj zagotovijo v družbenem planu za leto 1957 dosledno uveljavljanje take gospodarske politike, ki bi pripomogla k hitrejšemu zvišanju življenjske ravni delovnega človeka.

Bežna in kritična okrajna bilanca OB DRUGI OBLETNICI TITOVEGA GOVORA V KOPRU

Točno pred dvema leti je tovariš Tito v svojem govoru, ko je bil v Kopru, ostro nastopil »za najodločnejše ukrepe, da državljane naše socialistične domovine ubranimo pred upadanjem življenjskega standarda, da ta ne bo padal, marveč da se bo po možnosti dvigal, pa čeprav v določeni meri tudi na račun ne tako hitre industrializacije naše dežele.« Ko je tedaj podrobneje nakazoval smer takšne politike, je med drugim tovariš Tito posebno poudaril: »V tem pogledu apeliram danes s tega mesta na vse državljane, da nam pri tem pomagajo!«

Odtlej sta minili dve leti in v tem času je bilo sprejetih dokaj ukrepov naše ljudske oblasti prav v tej smeri, da bi se življenjske razmere našim ljudem kar najhitreje izboljšale. V tej težnji je bilo v raznih forumih naših političnih organizacij prav tako sprejeto nešteto konkretnih sklepov, zlasti po znamenitem gospodarskem posvetovanju pri tovarišu Titu pred letom dni, kjer je vse sklepe spet prevečala težnja po združenih naporih za dvig obtega življenjskega standarda.

Če bi po teh dveh letih hoteli napraviti kratko bilanco, kaj je bilo dejansko storjenega, bi se spet morali poslužiti nedavne Titove ocene, ki je je podal v svojem govoru v Pulju, kjer je dejal, da ni še zadovoljen z doseženimi rezultati. Dejaj je »Globoko sem bil prepričan, da bodo naši ljudje, ki vodijo gospodarstvo, to razumeli in da bomo mi zares posvetili pozornost predvsem življenjskemu standardu naših ljudi. V tem pogledu je bila storjena določena prelomnica, dosežena je bila določena stabilizacija na trgu in ustavljen nagli skok cen, ki je takrat grozil z inflacijo, pa vendar ni bilo storjeno vse tisto, kar sem pričakoval.«

Oglejmo si nekatere tipične primere, o katerih je že večkrat razpravljalo naše okrajno politično vodstvo, OLO in občinski odbori, pa so vendarle ostali na nezadovoljivi stopnji.

V našem sedanjem plačnem sistemu nakazuje n. pr. zakonodaja dokaj višji nivo prejemkov, kakor pa jih naš delovni človek dejansko sprejema. Delavski sveti in upravni odbori po naših podjetjih imajo v rokah škarje in platno, pa marsikje režejo delavcu toliko, kot mu pripada. V naših imamo norme in premije, ki jih marsikje ne vrednotijo v višini, ki bi pogosto pripadale delavcu za prekoračeno povprečje delovnega uspeha. Dostikrat so vse oblastvene urgence glede nujnosti sestave premijskih pravilnikov bob ob steno. Zlasti partijske organizacije in sindikati po naših podjetjih bi morali bdeti nad takšnim izvajanjem naše zakonodaje, da bi delovni človek dobil za opravljeno delo vse tisto, kar mu pripada!

Drugi primer nepotrebnega in nedopustnega zniževanja življenjskega standarda obstaja pri nas v neodgovornih stališčih glede skrbi za potrebe potrošnikov. Delavski sveti, upravni odbori in vodstva nekaterih naših podjetij se zapirajo v ozke in družbi zelo škodljive okvire, ki so podprtani z golo željo po visokih dobičkih (in seveda kar se da izdatnih delitvah teh dobičkov), pri tem pa se prizadevajo kolektivni, ki včasih tudi sami pretirano pritiskajo v to smer, ne zavedajoči, da s tem zvišujejo cene izdelkov svojega podjetja. Skrb za potrebe potrošnikov bi se morala zrealiti v tem, da bi vsa proizvodna, trgovska, gostinska in uslužnostna podjetja ter zadrage težile po zniževanju cen svojih produktov, prodajnih predmetov in uslug.

Nadaljnji primer za življenjsko raven delovnega človeka zelo škodljive prakse obstaja v slabi organizaciji našega tržišča. Bodimo kratki in konkretni samo z nekaterimi vzgledi: »Fructus«, kakor mu je bilo že večkrat nakazano, naj bi organiziral svoje stojnice vsaj v večjih centrih našega obalnega pasu, pa bodo potrošniki prišli lahko do zadostnih in cenenih količin sadja in zelenjave! Naši dve ribiški podjetji, »Riba«, in »Ribič«, naj po mnogih sugestijah praktično poskrbita za to, da bodo potrošniki na Primorskem prišli do rib po znosni ceni! Če je v Avstriji, ki ni obmorska država, potrošnja rib izražena v letnem povprečju štirih kilogramov, pri nas pa samo v povprečni potrošnji pol kilograma rib na prebivalca v letu, je to zato, ker v Avstriji ni tako neugodnega razmerja v ceni med govejim in ribjim mesom, kakor je to primer pri nas! Skrajni čas je tedaj, da si mi tu ob morju postrežemo z ribjim mesom po lastni ceni, čeprav bi zaradi tega malce manj konserviranih rib izvažali.

Ali pa vzemimo spet nedavno pripombo tovariša Tita, ki jo je podal v svojem govoru v Pulju: »Mnogo je okrajev in drugih komun, kjer bi se lahko ustvarila ogromna sredstva potrošnega blaga za trg, toda ta se ne ustvarjajo. Danes na primer nosijo zelenjavo iz Ljubljane v Koper. Kakšna politika je to, ko je Koper nekoč preskrboval Trst?«

Ob tej upravičeni pripombi bi lahko n. pr. priporočili občini v Kopru sila enostavno in hitro rešitev brez posebnih stroškov: občina ima na razpolago ogromne površine odlične zemlje, ima svoje komunalno podjetje, svoje velike občinske hleve, torej zastoj dovolj gnoja, konj, plugov in voz. Treba je samo najti organizatorja komunalne ekonomije, postaviti v občinski tržnici lastno stojnico — pa bodo vsi Koprčani lahko že spomladi imeli bogato izbiro zelenjave po takšnih cenah, ki bodo stalno in drastično vplivale na obče znižanje cen dosedanjih malih količin razpoložljive zelenjave v mestu. — Sedaj je še čas za organiziranje take ekonomije, ki naj bi že prihodnje leto preskrbovala mesto Koper s ceneno zelenjavo v bogati izbiri.

Se več je v našem okraju takšnih vprašanj, ki bi jih v sodelovanju z vsemi v poštev prihajajočimi činitelji že davno lahko zadovoljivo rešili v prid dvigu obče življenjske ravni. N. pr. s popravki napak, ki so jih naše občine zagrešile; s premajhno vztrajnostjo glede ustanavljanja socialističnih obrtnih podjetij ali pa ponekod s svojo nepravilno politiko obdavčevanja pavšalistov in malih obrtnikov, bi brez dvoma lahko učinkoviteje vplivala na znižanje cen dosedanjih izredno dragih obrtniških uslug.

Če bi ob vseh konkretnih pomanjkljivostih našega tržišča iskali za vsak primer posebej krivca, bi storili napako, če bi jo pripisali samo enemu podjetju, samo prizadeti občini ali zadrugi. Pri vseh včasih nerazumljivih protislovjih »Arrigoni« z Izole prodaja marmelado v pločevinastih dozah grozistu v Ljubljano, le-ta pa za maržo in ponovni prevoz draže detaljisto v Kopru; polni kamioni vozijo iz našega okraja blago po vsej Jugoslaviji, vračajo se dostikrat prazni, namesto da bi prištedili naši trgovski mreži izdatne stroške za prevoz blaga, ki bi ga lahko nazaj grede pripeljali z istimi kamioni, ki se sicer vračajo prazni itd.), pri vseh takšnih pomanjkljivostih,

(Nadaljevanje na 2. strani)

V štirih letih štirikratno povečan ulov

»Mislim, da so uspehi, ki ste jih dosegli v zadnjih letih, zlasti pa letos, na zavidni višini, in da smo nanje lahko upravičeno ponosni, saj se je ulov ribe v družbenem sektorju, se pravi podjetij »Riba« in »Ribič«, od leta 1953 dalje dvigal kar skokoma takole:

leta 1953	636 ton
leta 1954	1080 ton
leta 1955	1981 ton
leta 1956	2408 ton

Skupno povprečje obeh naših podjetij znaša približno po 100 ton ulovljenih rib na eno ladjo, vtem ko je jugoslovansko povprečje (na osnovi lanske realizacije) približno po 40 ton na posamezno ladjo.

Da se je mogel ulov ribe tako povzpeti v zadnjih letih, gre zasluga prvič družbi, ki je omogočila povečanje naše ribiške flote. Od leta 1954 dalje smo od doterdanjih 16 ladij na motorni pogon njihovo število povečali na 25 la-

dij. Drugič gre zasluga obema kolektivoma ribiških podjetij za njihove velike napore in premaganje vsakodnevnih težav na morju in na kopnem. Tretjič gre zasluga prizadevanju vodstev kolektivov za stalno izboljševanje organizacije ribolova s pomočjo doseženih izkušenj in znanstvenih dognanj s področja morskega ribolova. Končno gre zasluga za takšne rezultate zlasti se naši socialistični ureditvi in našemu sistemu družbenega upravljanja ter delavskega samoupravljanja, preko katerega prihaja do izraza zavestna delovna disciplina slehernega člana kolektiva.

Ko je tovariš predsednik nato razčlenil potrebe naše ribje predelovalne industrije in potrebe našega tržišča, je apeliral na oba kolektiva, naj bi odstopala na leto tudi po 250 do 300 ton svežih rib za redno preskrbo naših potrošniških centrov.

Pohvale najboljšim ribičem sezone

Ob koncu svojega govora je predsednik Duje izročil kapitanu ribiške ladje »VAL«, Slavku Grbinu lepo darilo Okrajnega ljudskega odbora — srebrno cigaretnico — ter pisмено pohvalo celotni posadki te ladje, ki je v letošnji sezoni ujela največ rib — 18 vagonov.

Po govornih predsednika DS podjetja »Riba« Lucijana Lebana, predsednika DS podjetja »Ribič« Anteja Crnice, predstavnik naše ribje predelovalne industrije Avgusta Brezavška ter predstavnik Izvršnega sveta LR Hrvatske

Grubeliča in predstavnika Združenja Mareliča so bile slovesno podeljene diplome kapitanom najuspešnejših posadk naših ribiških ladij v letošnji sezoni. Od podjetja »Riba« so dosegle prvo mesto posadka ladje »Val«, drugo posadka »Školjka«, tretje »Lastovka«; od podjetja »Ribič« pa so dobili diplome za najbolj uspešno sezono posadka ladje »Knežak«, za drugo mesto v podjetju pa posadka »Belice«.

Po končanem zborovanju je naše ribiško ladjevje krenilo iz piranskega pristanišča na svojo tradi-

Za Dan ribičev je dajalo piranskemu pristanišču izredno prazničen pečat lepo število našega motoriziranega ribiškega ladjevja.

Na dnevnem redu zasedanja Glavne skupščine OZN 70 točk

Razprava o LR Kitajski in Madžarski

Za nami je deset dni dela Glavne skupščine OZN. Prvi teden je minil v glavnem v določanju dnevnega reda, ki obsega nad 70 točk. Večino točk so sprejeli na dnevni red brez razprave, nekatere pa so sprožile širšo debato. To velja predvsem za vprašanje Cipra in Alžira. Vzlic odporu Anglije in Francije so ti vprašanji vključili v dnevni red.

Najbolj kočljiva tema prvega tedna je bilo vprašanje sprejema LR Kitajske v OZN. Indijska delegacija je zahtevala, naj pride to vprašanje na dnevni red kot posebna točka. Kot prejšnja leta je tudi letos ameriška delegacija zavrnila predlog, da bi o tem vprašanju razpravljali v OZN. Pri glasovanju pa ameriški predlog ni dobil potrebne dvotretjinske večine, kar dokazuje, da je začel prevladovati v OZN duh treznejšega presojanja mednarodnih vprašanj. Vprašanje LR Kitajske bodo pomorno obravnavali v političnem odboru Glavne skupščine.

Cepav sta se Madžarska in Sovjetska zveza odločno uprli, da bi Združeni narodi razpravljali o zadnjih dogodkih na Madžarskem, je prišlo to vprašanje zaradi zahteve večine delegacij na dnevni red. Zadevni resoluciji sta predložili Kuba in Indija. Kubanska re-

solucija predlaga, naj se sovjetske čete umaknejo iz Madžarske, tja pa naj pridejo opazovalci OZN. Hkrati govori ta resolucija, da mora OZN preprečiti »deportacije« Madžarov v Sovjetsko zvezo. Indijska resolucija pa govori le o opazovalcih OZN, ki naj pridejo na Madžarsko.

V razpravi o teh resolucijah je govoril tudi jugoslovanski delegat Mladen Iveković. Med drugim je poudaril, da je Madžarski treba pomagati, ne pa s sumljivimi akcijami škodovati njej in OZN. Dejal je, da bo glasoval proti kubanski resoluciji, ker sta madžarski in sovjetski predstavniki uradno zanikala vesti, češ da so začeli madžarske državljane s silo odsejati. Jugoslovanska delegacija nima nobenih razlogov, da ne bi verjela tem izjavam, kajti govorice o deportacijah Madžarov so neuporne. Dr. Iveković je za tem dejal, da je treba storiti vse, da bi čimprej dosegli glavna cilja, zaradi katerih se je madžarski narod dvignil, to sta demokratizacija političnega življenja in deželi in okrepitev madžarske neodvisnosti. Menimo — je poudaril Iveković — da je nedopustno uporabljati tragične dogodke na Madžarskem za namene, ki po svojem bistvu in nagibih nasprotujejo koristim miru in samega madžarskega naroda.

V splošni debati v Glavni skupščini so ponovno obsodili tudi anglo-francoski napad na Egipt. Med govorniki sta bila tudi ameriški in iraški delegat, ki sta zahtevala takojšen umik napadalcev z egiptovskega ozemlja.

Eden zbolel, Molletu pa izpodkopavajo tla lastni prisljaši

V Londonu so sporočili, da je britanski ministrski predsednik Eden zbolel zaradi preutrujenosti in da bo moral po zdravniškem nasvetu ostati nekaj časa v postelji. Zamenjal ga bo minister Butler.

Vest o Edenovi bolezni je zelo presenetila svetovno javnost, saj je konservativni tisk ves čas susedske krize poudarjal, da Eden odlično prenaša hude fizične in intelektualne napore. Zato ni prav nič čudnega, da so številni politični opazovalci označili Edenovo bolezen za »diplomatsko bolezen«. V prid te trditve gre predvsem okolnost, da je Eden zbolel prav takrat, ko bi moral poročati v Spodnji zbornici o položaju na Bližnjem vzhodu. Glede tega vprašanja pa so mu v zbornici izročili deset interpelacij. Ena izmed njih zahteva jasno izjavo o »prepustitvi odgovornosti anglo-francoskih sil varnostnim silam OZN v Egiptu«, to se pravi o umiku agresorskih čet iz Egipta. Nekateri politični opazovalci menijo, da je hotel Eden pridobiti na času, kajti prav te dni si britanski zunanji minister Lloyd prizadeva, da bi v Washingtonu dosegel »večje razumevanje« ZDA za britansko-francosko agresijo. Prvi njegovi poskusi v tem smislu so se končali povsem brezuspešno.

Na svoj način je zbolel tudi francoski ministrski predsednik Mollet. Ta bolezen sicer ni fizičnega značaja, zato pa je poglavitna tem globlje moralne korenine. Spričo Molletove pustolovske politike so se začele resno majati vrste francoskih socialistov. Marsikateri med njimi zahtevajo obračun, čeprav se Mollet na vse načine prizadeva, da bi jim z ogorčenostjo nad sovjetsko intervencijo na Madžarskem zaprl usta. Dolgoletna članica Socialistične stranke Andrée Vienoi je takole povedala: »Tragedija socialističnih borcev je v tem, da ne morejo in da niso sposobni ničesar več storiti, da bi popravili napake, ki jih je nakopičilo vodstvo«. Številni drugi socialisti zahtevajo sklicanje izrednega kongresa stranke, na katerem bi »rešili partijo pred sramoto«. Spričo neuspeha v Egiptu grozijo zdaj Franciji tudi hude gospodarske posledice in francoski socialisti zahtevajo tudi glede tega od Molleta obračun.

PETROLEJSKA KRIZA

Francoska vlada je sporočila, da petrolejske rezerve zadoščajo le še za prihodnje 3 mesece. Zato bodo omejili uporabo nafte s sistemom kuponov in z omejenim dodeljevanjem petroleja zasebnim razdeljevalcem nasploh.

To vprašanje pa je pereče tudi v nekaterih drugih zahodnoevropskih državah, zlasti v Veliki Britaniji, Zahodni Nemčiji in Nizozemski, kjer so z različnimi ukrepi morali omejiti uporabo petroleja. O petrolejski krizi poročajo tudi iz Turčije in Izraela.

NEHRU V WASHINGTON

Predsednik indijske vlade Nehru se je odzval povabilu predsednika ZDA Eisenhowerja in se bo mudil v ZDA od 16. do 20. decembra. Potem bo obiskal še Kanado, kjer se bo mudil dva dni.

Indijski politični opazovalci pripisujejo Nehrujevemu obisku v ZDA poseben pomen glede na sedanji mednarodni položaj. Verjetno bodo v ospredju razgovorov dogodki na Bližnjem vzhodu in vprašanje sprejema LR Kitajske v OZN. Nehru bo namreč odšel na pot po razgovorih s kitajskim ministrskim predsednikom Ču En Lajem v New Delhiju.

Med zunanje politično razpravo v indijskem parlamentu so nekateri poslanci predlagali, naj Nehru v ZDA posreduje tudi za »boljše razumevanje med ZDA in SZ«.

Sovjetsko-poljski odnosi na novi poti

V ponedeljek so v Moskvi podpisali skupno sovjetsko-poljsko deklaracijo o nadaljnjih odnosih med obema deželama in partijama. Dan nato je poljski Sejem to deklaracijo soglasno osvojil.

Poljaki niso šli z lahkim srcem v Moskvo. Preteklost sovjetsko-poljskih odnosov ni bila najbolj rožnata pobarvana in Gomulka in tovariši so dobro vedeli, da gre zdaj »za biti ali ne biti«. Ko se je Gomulka vrnil iz Moskve v Varšavo, so ga navdušene množice na rokah odnesle v avto. To je bil dokaz, da je njegova misija v Moskvi uspešna in da so podpisali dokončni prelom z dosedanjjo prakso sovjetsko-poljskih odnosov.

Katere so glavne značilnosti moskovske deklaracije? Predvsem — nadaljnji razvoj poljsko-sovjetskih stikov bo temeljil na leninističnih načelih enakopravnosti, spoštovanja teritorialne nedotakljivosti, narodne neodvisnosti in

Ob drugi obletnici

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ki smo jih samo nekaj navedli, in ki skupaj vse te dejansko občutno znižujejo standard našim delovnim ljudem, je vselej po več krivcev hkrati: krivi so delavski sveti, upravni odbori in vodstva naših proizvodnih in trgovskih podjetij, ki preveč mislijo na dobiček, na »rentabilni« izvoz itd., premalo pa na potrošnika; krive so naša trgovska, gostinska in obrtniška zbornica, ki doslej še niso našla svojega pravega mesta v perspektivi, da bi morala predvsem usmerjati delo svojih članjenih enot na takšno zadovoljevanje potreb potrošnikov, da bi le-tim ob čim nižji lastni režiji in dobičku čim ceneje nudila kar največjo izbiro tudi »nerentabilnega« blaga in uslug; krive so naše komune v vseh primerih, kjer niso pokazale prvenstvene skrbi za čim cenejše oskrbovanje potrošnikov; končno pa so krivi sami potrošniki, ki se ne poslužujejo vseh možnosti, ki jim jih daje naša socialistična zakonodaja s tem, da lahko vsak čas sami odločilno intervenirajo prek svojih potrošniških svetov v smeri cenenejšega oskrbovanja s prehranbenimi in drugimi potrošnimi artikli.

Spričo takšnih in podobnih ugotovitev je nedavno sekretariat OK ZKS Koper znova precej konkretno priporočil ustreznim organom ljudske oblasti, naših podjetij, in zadrug, naj čimprej store res učinkovite korake za odstranjevanje takšnih ugotovljenih pomanjkljivosti, ki na svoji strani paralizirajo napore za dvig obče življenjske ravni. Tudi predsedstvo OLO Koper je v zadnjih dneh s pomočjo svojega aparata podvzelo vrsto konkretnih ukrepov za izboljšanje stanja glede vseh vprašanj standarda: pospešeno pripravljajo razne analize cen posameznim artiklom v primerjavi s stanjem v našem in drugih okrajih; pripravljajo podobno primerjalno analizo plač po posameznih vejah gospodarstva; imajo usmerjevalne sestanke s predstavniki občinskih ljudskih odborov, zbornic, predstavniki naših uvozno-izvoznih podjetij itd.

Omenjene intervencije okrajnih političnih in oblastvenih forumov v zadeve naše trgovske, produkcijske, zadrugne, gostinske in obrtniške mreže prek ustreznih občinskih političnih in oblastvenih forumov pa bodo v korist našega potrošnika toliko bolj uspešne, v kolikor bodo še tisti sododolžni činitelji, ki tega doslej niso s potrebno politično globino doumeli, končno vendarle v interesu hitrejšega in učinkovitejšega dviga občega življenjskega standarda naših delovnih ljudi začeli bolj resno in bolj odgovorno upoštevati pred dvema leti tudi njim izrečeni Titov apel, po katerem so policijanci prav vsi državljani, naj dejansko pomagajo graditi lepše življenje našim delovnim ljudem.

Stane Skrabar

Nov sovjetski razorožitveni načrt

Sovjetska vlada je izdelala nov predlog o razorožitvi. V dveh letih naj bi zmanjšali število oboroženih sil SZ, ZDA in Kitajske na milijon do poldrugi milijon mož, Anglije in Francije na 650 tisoč, drugih držav pa na 150 do 200 tisoč. Razen tega naj bi v dveh letih prepovedali atomsko in vodikovo orožje, poskuse s tem orožjem pa naj bi opustili takoj. Razorožitveni naj bi kontrolirala posebna mednarodna komisija s širokimi pravicami.

Najnovejši sovjetski predlog o razorožitvi so v svetu sprejeli različno. Zahodne delegacije v OZN v glavnem menijo, da je predlog propagandnega značaja, čeprav pripominjajo, da ga je kljub temu treba skrbno proučiti. Vsekakor bo o tem predlogu govora tudi na zasedanju glavne skupščine OZN, ki ima na dnevnem redu tudi vprašanje razorožitve.

V sedanjem napetem mednarodnem položaju predstavlja sovjetski razorožitveni predlog konstruktivno pobudo, da bi se ta napetost zmanjšala. Z napredkom na »razorožitvenem področju« bi namreč prav gotovo zmanjšali nezaupanje med državami, hkrati pa odprli pot tudi za reševanje drugih perečih vprašanj.

»Za zdravo sadje in zelenjavo, za dobro vino in močne gozdove«

Pod tem geslom je bil minuli četrtek v Kopru sestanek med italijanskimi in jugoslovanskimi strokovnjaki Službe za varstvo rastlin. Na sestanku sta sodelovala predstavnik Italije z obmejnega področja Trsta in Gorice, z jugoslovanske strani pa predstavniki te službe iz Beograda, Ljubljane, Kranja, Gorice in Kopra. Naš okraj je zastopala ing. Angelina Gaberčeva.

Na sestanku so se pogovorili o redni izmenjavi izkušenj na podlagi mesečnih poročil o pojavih in zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev v obmejnih krajih.

Sestanek je potekel v izredno prijateljskem vzdušju. Redno sodelovanje, na tem področju bo imelo prav gotovo velike koristi za obe strani.

Zaključena je označitev meje od morja do Goliča

Predstavniki jugoslovanske in italijanske delegacije, ki so na osnovi londonskega sporazuma označevali mejo med Jugoslavijo in Italijo na odseku od morja do Goliča, so te dni izročili obmejnemu organu obeh držav odsek od Socerba do Goliča in s tem zaključili delo. Mejo so zaznamovali z belimi kamni in z večjimi izklesanimi stebri.

NAMESTO NAŠEGA TEDENSKEGA ZUNANJEPOLITIČNEGA KOMENTARJA:

Zbrana Stalinova dela — ZADNJE POGlavJE

šanja, zlasti glede napada na Egipt in glede sprejema LR Kitajske v OZN, predvsem pa je govora o gospodarskih stikih med obema deželama. Sovjetska zveza je črtala poljske dolgove, ki so znašali nad dve milijardi rubljev. To je kompenzacija za poljski premog, ki ga je Poljska dobavljala ZSSR od leta 1946 do 1954 na podlagi sporazuma iz leta 1945. Vlada SZ bo dobavila Poljski prihodnje leto 1,4 milijone ton žita, hkrati pa ji je odobrila dolgočasno posojilo 700 milijonov rubljev za plačilo proizvodov, ki jih dobavlja Sovjetska zveza Poljski na podlagi doseženih sporazumov.

Zadovoljivo so rešili tudi zelo delikatno vprašanje razmestitve sovjetskih čet na Poljskem. Obe delegaciji sta se sporazumeli, da je bivanje sovjetskih čet na Poljskem spričo sedanjega mednarodnega položaja upravičeno. V kolikor se bo ta položaj spreminjal, pa se bosta vladi posvetovali o nadaljnji razmestitvi sovjetskih čet na Poljskem, o njih številu in sestavi. V deklaraciji so poudarili, da začasno bivanje sovjetskih čet v ničemer ne sme okrniti poljske suverenosti in ne more privedi do njih vmešavanja v poljske notranje zadeve.

Ob zaključku govori deklaracija še o repatriaciji Poljakov iz SZ ter o informacijskem in kulturnem sodelovanju.

OBISK GRŠKIH DRŽAVNIKOV

V Beograd bo 4. decembra prisel na uradni obisk predsednik grške vlade Konstantin Karamanlis v spremstvu zunanjega ministra Evangelosa Averoffa in drugih grških funkcionarjev. Grška vladna delegacija se bo mudila v Jugoslaviji pet ali šest dni. Sestala se bo z jugoslovanskimi državnicimi in političnimi predstavniki ter se z njimi razgovarjala o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Predsednika grške vlade je povabil na obisk predsednik republike Josip Broz-Tito.

ENOTE OZN V EGIPTU

Poveljnik mednarodnih sil OZN na Srednjem vzhodu general Burns je izjavil, da bodo varnostne sile OZN v Egiptu štele 4000 vojakov, ki so jih dodelile razne države. Po njegovem mnenju to število povsem zadošča, čeprav ga bo moč pozneje povečati. V Egiptu je zdaj 650 vojakov iz Kolumbije, Danske, Norveške in Jugoslavije. Večje število pa jih je na poti v sprejemni center v Neapelj, ali pa naravnost v Egipt.

V sredo so prispele prve enote OZN v Port Said po predhodnem sporazumu z Veliko Britanijo in Francijo.

Iz dela naših nadzornih organov

Izgovor o pomanjkanju sredstev ne more biti opravičilo za nesnago

V zadnjem času se večkrat zgodi, da je prodajalna ali gostinski obrat zaprt, na vratih pa je obvestilo o začasnem prenehanju poslovanja po nalogu sanitarne ali tržne inspekcije zaradi ureditve poslovnih prostorov. Komisije obeh inspekcij, ki sistematično pregledujejo lokale ugotavljajo nečistočo poslovnih prostorov in skladišč, ki so potrebni beljenja in rednega čiščenja; prodajalne mize so zamazane; po policah in na tleh je polno odpadkov; blago v skladiščih ni sortirano po izvoru; konzervirano blago je brez potrebne dokumentacije o registraciji, dnevu izdelave in trajanju kakovosti; osebje nima pred-

pisane delovne obleke; med prodajalci so taki, ki niso zdravniško pregledani, kot to zahtevajo predpisi itd. Take in podobne ugotovitve se vrstijo v zapisnikih komisij in v njihovih odločbah. Ali so torej res vedno potrebna večja finančna sredstva za primerno higienično ureditev lokala? Mnenje, da je treba za odstranitev vseh omenjenih pomanjkljivosti denar, brez katerega se ne da skoraj nič izboljšati, negativno vpliva na odkrivanje osebnih vzrokov, ki so mnogokrat krivi, da tudi tisto kar bi se dalo storiti in izboljšati z malimi stroški in z nekaj dobre volje, ni storjeno.

Res je, da so naši lokali zastareli, da je inventar izrabljen, da so lokacije neprimerne in da tudi higienične razmere bližnje okolice in komunalne naprave niso takšne, kot bi morale biti. Za ureditev tega so res potrebna večja denarna sredstva, to pa ne sme biti vzrok, da pozabimo na čistočo.

Na nedavnem sestanku predstavnikov Občinskega ljudskega odbora Koper, sanitarne inspekcije, Trgovinske in Gostinske zbornice, ter predstavnikov gostinsko-trgovskih podjetij z živili, so se pogovorili o vseh teh problemih. Omenili so, da je treba prav tako ali še bolj kot lokalom posvetiti več skrbi ljudem, ki delajo v teh lokalih. Prodajalce v trgovinah z živili moramo nenehno vzgajati in pri njih gojiti čut za čistočo in red v poslovnih prostorih. To pa je težka naloga, lahko rečemo bolj naporna in dolgotrajna, kot zagotovi finančna sredstva za preureditev lokalov. Potrebno je sodelovanje zlasti strokovnih združenj, množičnih organizacij in potrošniških svetov, da bomo s prevzgojivostjo ljudi odpravili zaostalost v pogledu splošnih načel higiene in čistoče in jim vcepili čut za pravilno ravnanje z živili.

Komisije sanitarne in tržne inspekcije, ki so dolžne skrbeti za zdravje ljudstva, bodo v bodoče še postrile nadzor. Tam, kjer je po-

trebno le kosček mila in vode ali nekaj apna ter osebni čut za čistočo, res ni primerna popustljivost, nasprotno: potrebni so najstrožji ukrepi proti podjetju, kot tudi proti posameznim poslovojem in prodajalcem.

Ni pa dovolj, da skrbimo samo za red v prodajalnah, treba je tudi paziti na čistočo po naših ulicah. Že večkrat se je govorilo, da bo Koper dobil koše za odpadke. Pristojni organi se namestitve košev otepajo, češ, da bi za njihovo nabavo potrebovali nad 2 milijona dinarjev (?). Človeka res zanima, kakšne luksuzne koše za odpadke si zamišljajo, če računamo, da bi jih v Kopru potrebovali največ sto in bi vsak veljal 20.000 dinarjev! Kaže, da tudi občinski komunalni zavod ne jemlje preveč resno nujnosti izboljšanja higienskega stanja v mestu. Iz odpadnega materiala tovarna za predelavo pločevine bi lahko napravili koše, ki bi bili razmeroma zelo poceni.

V razpravi o higieni ureditvi mesta so se dotaknili tudi perečega vprašanja ureditve javnih stranišč. Sedanji dve sta skrajno zanemarjeni in legli nalezljivih bolezni.

Brez odlašanja bo treba odstraniti te pomanjkljivosti s sodelovanjem vseh prebivalcev in naših množičnih organizacij. Koper mora dobiti lepšo zunanjo podobo.

Naš tedenski gospodarski komentar

Prihodnje leto - trikrat večja proizvodnja kot pred vojno!

Kot je znano iz dnevnih poročil, je bila za 26. t. m. sklicana Zvezna ljudska skupščina. Na zasedanju obeh domov naj bi proučila temeljna vprašanja naše gospodarske politike glede na družbeni plan za leto 1957. Skupščina naj bi s posebno resolucijo sprejela smernice za ureditev temeljnih vprašanj plana za prihodnje leto in naj bi dala še pred obravnavo osnutka tega plana v skupščini Zveznemu izvršnemu svetu jasne smernice ne le za leto 1957, temveč tudi za daljše razdobje. Vprašanja našega perspektivnega plana so jasna in se tičejo kmetijstva, prometa, investicij, proračunske politike, socialnega zavarovanja, komunalne in stanovanjske politike, delovne storilnosti in vsega drugega, kar neposredno zadeva življenjski standard.

Za prihodnje leto pa so pred nami konkretna vprašanja, ki zahtevajo hitre rešitve, da bi se perspektivni plan lahko razvijal pravilne in v začetni smeri.

Vsi dosedanja podatki kažejo, da bomo do konca leta — čeprav s težavami in motnjami — dosegli predvideni porast industrijske proizvodnje v višini 10% nad lansko. Težave so bile zlasti v prvih mesecih letošnjega leta. V celoti je to vsekakor uspeh, ki bi bil precej večji, če ne bi bilo težav in ovir, o katerih pa tu ne bi govorili.

Slabše je v pogledu izpolnitve plana glede na njegovo strukturo. V tem pogledu moramo zabeležiti razlike v primerjavi s predvidevanji, saj bo proizvodnja investicijskih sredstev precej višja, kot je bilo predvideno. Nasprotno pa ne bomo dosegli predvidene proizvodnje predmetov za osebno rabo in potrošnjo. S tem tudi ne bomo v celoti dosegli tistega napredka na poti k povečanju proizvodnje blaga za široko potrošnjo, kot je bilo predvideno.

Za prihodnje leto gradi novi družbeni plan svoje osnove na letošnjih uspehih in na zahtevah gospodarstva. Kajti kljub temu, da nismo dosegli v celoti predvidenih uspehov, ne moremo govoriti o kakem neuspehu, ker so bile določene težave s surovinami in s prodajo blaga, kar je zaviralo proizvodnjo. Tudi ni bila preorientacija proizvodnje povsod lahko izvedljiva in je ni bilo moči izvesti dovolj hitro. Vsekakor pa so bile kljub težavam ustvarjene dovolj močne osnove za nadaljnji razvoj gospodarstva. Zato ne more biti pretirano povečanje proizvodnje, ki ga predvideva osnutek novega družbenega plana in ki naj bi dosegel 15%. Tako povečanje naj bi dosegli predvsem s povečanjem in popolnim izkoriščanjem zmogljivosti naše industrije, ne da bi torej polagali težišče na nove tovarne in sploh na nove gradnje industrijskih obratov. Seveda bomo šli tudi v tem pogledu korak naprej z dokončanjem številnih industrijskih obratov, ki jih sedaj še gradimo. Zlasti velja to za proizvodnjo elektrike, saj bo začelo na novo v l. 1957 obratovati 12 agregatov. Na ta način bomo dosegli v elektrogospodarstvu prihodnje leto 30% porasta, kar bo največ izmed vseh gospodarskih panog. Težje slede predelava nafte in črna metalurgija z 28% porasta proizvodnje, proizvodnja in predelava premoga pa z 18%. Razen novih kapacitet v proizvodnji elektrike, bi omenili velik pomen nove tovarne »Jugoviskoze« v tekstilni industriji, ki bo proizvajala 7,5 tisoč ton viskoznih vlaken.

Poseben problem predstavljajo tudi v bodoče vprašanja dviga storilnosti, preskrbe s surovinami, vprašanje prodaje proizvodov doma in v tujini in še druga, med njimi vprašanje, o katerem je bilo na tem mestu že govoriti in ki se tiče povečanja kupne moči prebivalstva. Kakor je težko ločiti eno gospodarsko vprašanje od drugega, je vsekakor za večino slednje najbolj pereče in vsakdo po napovedih in pisanju računa na zvišanje prejemkov. O tem je bilo že govoriti na raznih forumih, tako da že nihče več ne dvomi v napovedi. S povečano kupno močjo doma bo potrebno namreč zajeti del povečane proizvodnje, za ostalo pa bo treba skrbeti, da bo šla v izvoz, ki naj bi se prihodnje leto povečal v primerjavi (Nadaljevanje na 3. strani)

TEDENI DNI PO Jugoslaviji

SESTURNI DELAVNIK SO UVEDLI V RUDNIKI premoga v Dubravici in Donji Stubici v Hrvatski. Izkop premoga se je s tem povečal v Dubravici za 33%, učinek na posameznega delavca pa za 14%. Z uvedbo starih izmen pri delu so zaposlili vse razpoložljive rudarje v okolici. Ta način dela bodo uvedli tudi v drugih rudnikih Hrvatskega Zagorja.

IZVEN PLANA BODO NAKOPALI 130.000 TON premoga v 45 dneh v rudniku Kreka v LR Bosni in Hercegovini. Do konca leta bodo delali tudi ob nedeljah in državnih praznikih in stremeli za povečanjem redne proizvodnje. Materam padlih borcev, ki živijo v Sarajevu, bodo poklonili 400 ton premoga.

NOVA TOVARNA LAHKIH KOVIN BORIS KIDRIČ v Sibeniku bo začela obratovati na dan republike. Letno bo izdelala več tisoč ton surovih aluminijevih blokov in okrog 16 tisoč ton valjanih izdelkov: pločevine raznih debelin, trake in žice, profile, cevi, folije, štanjoli in vrsto drugih izdelkov iz aluminija za potrebe industrije, gradbeništva in široke potrošnje. V sestavu tovarne, ki je ena največjih v državi, je 23 tovarniških objektov. Dvorana valjarne je dolga nad 300 metrov. Ta tovarna ima najsodobnejše urejen kemični laboratorij v Jugoslaviji.

5.000 TRAKTORJEV JE ZBIRAL DELALA Industrija motorjev v Rakovici. Vzporedno z navedeno proizvodnjo traktorjev tipa »Zadrugar« bo tovarna začela v kratkem v sodelovanju z drugimi domačimi podjetji serijsko izdelovati Dieslove motorje. Perspektivni plan, ki so ga že sprejeli, predvideva, da bodo prihodnje leto izdelali 14.000 Dieslovih motorjev.

NAJVEČJO JUGOSLOVANSKO KALORIČNO ELEKTRARNO, ki so jo zgradili v Soštanju, bodo slavnostno odprli ob dnevu republike. Med poskusnim obratovanjem je elektrarna proizvedla nad 106 milijonov kilovatih ur električne energije.

LETA 1957 BOMO UVOZILI KMETIJSKE STROJE v vrednosti nad 15 milijard dinarjev. Po predlogu komisije za mehanizacijo pri Zvezi kmetijsko-gospodarskih zbornic Jugoslavije je predvidenih 5,8 milijarde dinarjev za nabavo

opreme za melioracijska dela in okrog 5 milijard dinarjev za uvoz traktorjev.

KREDITE ZA REKONSTRUKCIJO TOVARN je Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino odobrila zagrebškemu tovarnam »Frano Gorjup«, »Prvomajski« in »Elki«. Banka proučuje investicijske kredite podjetij, v katerih bi lahko z malimi investicijskimi sredstvi precej povečali proizvodnjo.

LITOSTROJ V LJUBLJANI BO ZA INDIJO IZDELAL 225-tonski električni mostni tekalni žerjav s pomožnim dvigom 25 ton v vrednosti 60 milijonov deviznih dinarjev. Žerjav je naročila indijska državna družba Damodar Valley Corporation za centralo Panchet Hill. Naročilo je temeljito pomembno, ker je Litostroj zmagal v konkurenci 17 ponudnikov, med katerimi so bili nekateri celo cenejši, kot na primer češki, vendar pa se je indijska družba odločila za naš izdelek, ker je Litostroj znan po kakovostnih proizvodih.

SUSILNICA LIGNITA V VREOCIH bo prihodnje leto zmlela, oprala in osušila 300.000 ton lignita s 4.000 kalorijami. S sušenjem bo pridobil kolubarski lignit dvakrat večjo kalorično vrednost od dosedanjega. Oplemeniten lignit je po kakovosti enak rjavemu premogu srednje kalorične vrednosti in je zlasti primeren za široko potrošnjo. Z odpadki pa bodo kurili eno izmed največjih bodočih jugoslovanskih kaloričnih central »Kolubaro«, ki bo letno dobavila 365 milijonov kilovatih ur električne energije. To je toliko, kolikor znaša skupna letna proizvodnja vseh elektrarn v Srbiji, predvidena za leto 1957.

LADIJSKE DIESLOVE MOTORE JE BO ZAČELA SERIJSKO IZDELovati ladjedelnica »Uljanik« v Pulju, ki bo prihodnji mesec proslavljala 100-letnico ustanovitve. Prvi Dieslov motor s 3.800 KS, ki ga je ladjedelnica izdelala po licenci firme »Burmester Wien«, bo največji doma izdelan motor te vrste in ga bodo vgradili v tovarno ladjo »Uljanik«, ki jo gradijo za Jugoslovansko linijsko plovbo. Po licenci neke danske tvrdke pa bo ladjedelnica začela v kratkem z izdelavo motorja z 10.000 KS za pogon 19.500-tonske tovarne ladje.

Prpriave za avtomatizacijo telefonskega prometa

V korak s časom

Polaganje kablov po koprskih ulicah, ki smo mu bili priče letošnje poletje, je bilo le del priprav za avtomatizacijo telefonskega prometa na Koprskem. Največ težav je okrog preureditve stavb za namestitev avtomatičnih telefonskih central. Le v Izoli imajo primerne prostore, v drugih mestih ob obali pa so potrebna večja gradbena dela.

V Kopru so načrti za preureditev bivših zaporov nasproti Okrajnega muzeja že odobreni in so tik pred licitacijo. V Portorožu bodo zgradili nasproti sedanjih poštnih uradov enonadstropno poštno postopje, kjer bodo namestili novo avtomatično telefonsko centralo. V Piranu pa pravkar zaključujejo z obnovitvenimi deli na stavbi, ki je namenjena poštni službi.

Vsa navedena gradbena dela bodo veljala okrog 110 milijonov dinarjev, še enkrat toliko pa bodo porabili za nabavo opreme s telefonskimi centralami vred. Le-to so naročili v tovarni »Iskra« v Kranju, ki bo takoj začela z montažo, čim bodo urejeni prostori.

Vsa dela nadzoruje direkcija PTT iz Ljubljane. Zaključena bodo naj-

brž prihodnje leto ob tem času. Zaradi obsežnosti potrebnih del bosta najprej dobila avtomatični telefonski centrali Piran in Izola, kasneje pa še Koper, Portorož, Skofije in Sečovelje.

Z avtomatizacijo se ne bo samo izboljšal in olajšal telefonski promet med navedenimi kraji, temveč se bo lahko povečalo sedanje število telefonskih naročnikov. Tako bo imel Koper 600 števil (sedaj jih ima okrog 200), Izola in Piran jih bosta imela po 200, Portorož 100, Skofije 30 in Sečovelje 10. Skupno torej 1.140 telefonskih števil v obmorskih krajih.

V zaključnem obdobju izgradnje, ki bo predvidoma leta 1958 ali nekaj kasneje, ker to zavisi od razpoložljivih finančnih sredstev, pa predvidevajo urediti avtomatično telefonsko povezavo vseh teh krajev z Ljubljano in preko nje z Gorenjsko po UKW sistemu.

Uresničitev vseh teh načrtov bo nedvomno mnogo pripomogla k izboljšanju gospodarskega, političnega, kulturnega in vsega drugega dogajanja ob slovenski obali.

F. M.

Inž. Marijan Šavelj:

Topoli varujejo kmetijske kulture in dajejo obilo lesa

Gojitev topolov prinaša visoke obresti

V našem lesnem in gozdnem gospodarstvu obstajajo izredno pereča nesorazmerja med porabo lesa in zmogljivostjo gozdov. Potrebe našega trga, naše lesne industrije so vedno večje, močno izčrpanje gozdov pa zahteva, da gozdovi nekoliko počijejo, se zmanjša posek, pridobi na lesni glavni in s tem zveča prirastek gozdov.

Ceravno je FLR Jugoslavija z ozirom na hektarsko lesno zalogo na petem mestu v Evropi, se tudi že pri nas pojavlja pomanjkanje lesa. V ostalih evropskih državah pa je pomanjkanje lesa še večje. To je navedlo te države predvsem Italijo in Francijo, da so začele že takoj po I. svetovni vojni gojiti hitrorastoče vrste in to topole. Tudi v Nemčiji se gojitvi topola posveča vedno večja pozornost.

Jugoslavija se zadnja leta s hitrimi koraki uvršča med te države, čeprav lesna zaloga pri nas ni tako kritična kot v inozemstvu. Toda spoznanje, da bo treba seženo postopoma omejiti in jo vskladiti z gozdnim prirastkom je tudi nas uvrstila med evropske države, ki so začele široko gojiti topole.

Kako tudi ne! Topoli priraščajo

pet do sedemkrat hitreje kot ostale vrste gozdnega drevja. Topolovi nasadi nam dajejo na leto povprečen prirast 20 m³ na ha, pravilno negovani drevoredni nasadi pa do 35 m³ na km dolžine. Torej če primerjamo povprečen prirast jelke in smreke 4 m³ na ha letno, nam topoli v istem času dajejo mnogo večje zaloge lesa, katerega gospodarska koristnost je ogromna spričo dejstva, da lahko smrekov les uspešno nadomesti le topolovina.

Topolov les je univerzalen. Industrija celuloze v Sloveniji krije več kot eno petino vseh svojih potreb celuloznega lesa s topolino. Ob obratovanju tovarne rotapapirja v Krškem pa so se potrebe po celuloznem lesu še povečale. Predvideva se, da bodo že v letu 1960 tovarne celuloznega papirja porabile že čez 100.000 m³ topolovega lesa.

Topolov les debeline iznad 4 cm premera se uporablja nadalje poleg celulozne še v industriji vlaknen. Vedno večjega pomena je v industriji lesne volne. Nadalje se uporablja za embalažo, coklje, protaze, stavnbi les, rezan les za mizarstvo obdelavo, v industriji igrač,

držajih za orodje, zamaške za sode. V inozemstvu pa že delajo pokušne, da s topolom nadomesti tudi telefonsko telegrafsko drogove. Nadalje tovarne vžigalice pri nas potrošijo že sedaj čez 10.000 m³ lesa topole. Nadalje se uporablja tudi v industriji košar, vezanih plošč, industriji furnirja itd. itd.

Vsestranska uporabnost in hitra rast topolov je v mnogih pokrajinah v inozemstvu (evropskih in prekomorskih držav) pridobila prevladajoči položaj med ostalimi drevjem. Po ugodnih posledicah varstva proti vetru, pravilnega urejanja vodnega režima je zasejevanje s topoli tudi uspešno varstvo pokrajine. Topole se je začelo gojiti povsod kjer imajo za to le količjak dobre pogoje za gojitev.

Topol najbolj uspeva ob tekoči vodi, na globokih, rahlih in svežih tleh. Topoli imajo radi dolgo leto za rast, in sicer toplo pomlad z ranim linstanjem ter pozno zimo. Z nadmorsko višino pojema njihova donosnost. Vendar uspevajo na dovolj toplih in vlažnih krajih še do 500—800 m nadmorske višine. Za veter topoli večinoma niso občutljivi. Zgrešeno je mišljenje, da to-

Dveletni topol je že celo drevo. V desetih letih doseže četrt metra v premeru in ima precej nadkubični meter lesa.

poli dobro rastejo v močvirjih. Stalna močvirnata zemljišča, nadalje zemljišča s težko sivo glinasto zemljo niso primerna za njih gojitev. Nadalje tudi slabo uspeva v kotlinah z ranim ali poznim mrazom. (Konec prihodnjic)

Kako upravljamo

Družba naj upravlja in usmerja štipendiranje

Koristna pobuda

Na pobudo okrajnega komiteja LMS Ljubljana se je nedavno zbralo v dijaškem domu Anice Černejeve v Ljubljani nad 120 visokošolcev in srednješolcev, ki so doma iz koprškega okraja, študirajo pa v Ljubljani ter prejemajo socialne podpore ali štipendije od podjetij, občinskih LO in OLO v Kopru. Posvetovanja med štipendisti in predstavniki štipendijskih komisij so se udeležili tudi Ivan Maver, predsednik štipendijske komisije pri OLO Koper, Danica Kogoj, načelnica Sveta za prosveto in kulturo pri OLO Koper in predstavnik OK LMS Ljubljana.

Razumljivo je, da smo si želeli ob prvem tovrstnem stiku največ povedati o splošnih načelih naše štipendijske politike, ki je dobila svojo trdno oporo v osnutku zakona o štipendiranju in v dosedanjih izkušnjah.

Osnutek zakona o štipendiranju, ki je stopil v veljavo v preteklem letu, je prinesel v sistem štipendiranja mnogo pomembnih novosti, izmed katerih velja na prvem mestu omeniti vlogo štipendijske komisije kot organa družbenega upravljanja. S tem smo napravili korak naprej, saj je s formiranjem posebnih komisij zagotovljena pravilnejša in objektivnejša delitev družbenih sredstev, na drugi strani pa ostra kontrola nad izpolnjevanjem določenih obveznosti, ki jih prevzemajo štipendiranci s prejetjem štipendije.

Na omenjenem posvetovanju v Ljubljani so dali študentje polno priznanje delu štipendijske komisije pri OLO v Kopru, saj je že v prvem letu svojega delovanja kljub velikim težavam, s katerimi se je borila, pokazala pri svojem delu veliko resnost in zavzetost, predvsem pa preudarno delitev družbenih sredstev, kar smo doslej, žal, tolikanj pogrešali. V komisiji imajo svojega predstavnika tudi študentje. Da pa bi bilo delo komisije v bodoče še plodnejše, so bili le-ti mnenja, naj bi jih v komisiji v bodoče zastopala 2 predstavnika.

Predstavniki Postojnskega študentskega kluba so izrekli na posvetovanju ostro kritiko na račun politike, ki jo vodijo z zvezi s štipendiranjem nekatera podjetja v okraju. Dogaja se, da nekatera izmed teh, čeprav imajo za to vse pogoje, sploh ne razmišljajo o tem, da bi dajala štipendije in si s tem

zagotovila strokovni kader. Na drugi strani pa so znani nekateri primeri, ko podjetja na izredno familiaren in neodgovoren način delijo štipendije in mimo osnutka zakona določajo višine zneska.

Prav bi bilo, če bi se Postojnski in Koprsko-sežanski študentski klub v prihodnje resneje zavzela za reševanje problemov štipendiranja in

s svojimi pripombami ter nasveti pomagala, da bi se štipendije čim bolj smotno razdelile. S tem bi olajšali delo okrajni komisiji za razdelitev štipendij, in prav bi bilo, če bi bili tudi v bodočih komisijah za štipendije pri občinskih ljudskih odborih zastopniki študentov-štipendirancev.

Andrej Miklavčič

Letna konferenca članov ZK v »Gradbeniku« v Izoli

Ne smejo odločati osebne zveze!

Razen o organizacijskih in političnih vprašanjih so razpravljali na redni letni konferenci osnovne organizacije ZK tudi o gospodarskem stanju podjetja.

Iz poročila in razprav je bilo videti, da je delo organizacije aktivno, saj je uspešno rešilo celo vrsto vprašanj. Za izvajanje sklepov občinske in okrajne konference ZK so izdelali obsežen program, ki je bil razen ideološke vzgoje, kjer ni bilo vidnejših uspehov, in skrbi za mladino — izveden uspešno. Seveda je treba pri tem upoštevati slabo stran sezonskega dela.

Na organizacijskem, fizikalnem in vseh drugih delovnih področjih je dosegla tudi sindikalna podružnica prav lepe uspehe. Viden napredek je bil opazen tudi v razvoju delavskega samoupravljanja, žal pa je opaziti pri nekaterih članih DS oziroma UO premajhno sodelovanje v diskusijah.

Med letom je podjetje znižalo cene svojim storitvam in izdelkom za okoli 20 odstotkov, s čimer je prihranilo skupnosti po knjigovodstvenih podatkih nad 30.000.000 din. Iz kolektiva je odpustilo nekatere simulantne in delomrzneže, tako da je bilo skupaj s tistimi, ki so sami odšli h kmetijstvu, število delovne sile zmanjšano za približno 23 odstotkov.

Zlasti živahna pa je bila diskusija o bolezninah, ki so za podjetje veliko breme, saj mora zanje plačevati iz sklada za plače iz dobička letno okrog 2.000.000 dinarjev, kar pomeni, da je treba samo za ta izdelek doseči najmanj osemkrat toliko zaslужka. Pred enakim problemom so prav gotovo tudi druga podjetja in gre pri tem ne le za knjižno posameznih podjetij (zaradi slabe kontrole, velikega števila simulantov), ampak tudi za pomanjkljive zdravniške preglede in nevsklajenost predpisov o plačevanju prispevkov socialnega zavarovanja.

Globlje razpravljanje se je razvilo še o neenakem položaju podjetja glede na nekatera druga gradbena podjetja, ki so na kakršenkoli način prišla v privilegiran položaj (največ zaradi osebnih zvez). Dela so dobivala nekatera podjetja brez licitacije, brez vpliva konkurence. Če bi se vsa podjetja in vsi

investitorji ravnali po predpisih, bi bile gradbene storitve občutno cenejše, družba pa bi imela večje koristi.

Kolektiv »Gradbenik« v Izoli si bo prizadeval za znižanje cen gradbenih del tudi v prihodnje. Zeleti pa je, da bi njegov zgled našel primeren odmev in posnemanje tudi v drugih panogah, kjer te težnje ni bilo doslej.

-ik

Več sodelovanja med okrajnimi in občinskimi sveti

Da bi utemeljili nujnost gornjega apela, naj najprej na kratko osvetlimo ozadje perečega problema.

Slo je za lokacijo koprške osnovne šole, ki ji je priključeno tudi učiteljske in ji bo prihodnje leto ob reorganizaciji osemletik priključena tudi nižja gimnazija. Dosedanja osnovna šola je v šolskem letu 1952/53 zadostovala za 226 dijakov, vtem ko je v šolskem letu 1956/57 absolutno premajhna za 738 dijakov in bo v prihodnjem letu, ko je predvideno 800 do 1000 dijakov, nastal sploh docela nemogoč položaj. Kdo bo kriv za to zagato?

Sredstva za dozidavo te šole so bila v lanskem šolskem letu že odobrena — 90 milijonov dinarjev pa je zapadlo, ker ni bilo moč dobiti lokacije za to prepotrebno šolo! Šele letos je okrajni Svet za urbanizem končno odobril lokacijo, saj je odsek za kulturo in prosveto pri ObLO Koper dobil ustrezno dovoljenje, po katerem OLO, tajništvo za gospodarstvo, dovoljuje zazidavo zemljiških parcel št. 38/1, 38/3, 34/4 in 39 k. o. Koper k obstoječi osnovni šoli na Belvederu še z drugimi potrebnimi objekti, ki bi spremenili dosedanje nemogoče stanje te šole, kjer pride na enega učenca komaj 0,74 m² prebivalnega prostora, računajoč v to povprečje tudi hodnike in sanitarije!

Iz dela naših občinskih svetov

Problem tudi v Pivki

Na zadnji seji sveta za splošne zadeve pri Občinskem ljudskem odboru v Pivki so razpravljali o vprašanjih, ki zadevajo varnost prometa v mestu in v vaseh. Največja možnost povečanja števila prometnih nesreč je v Pivki, ker ni pločnikov in se peši poslužujejo z motornimi vozili precej obremenjenega cestišča. Zato so člani sveta sklenili predlagati občinskemu ljudskemu odboru, da bi izdal nalog za očiščevalna dela ob glavni cesti, kjer bi pripravili teren za zasilno pešpot in za bodoči pločnik, brez katerega Pivka ne sme biti.

Razpravljali so tudi o postavitvi cestno-prometnih znakov na cestah III. in IV. reda, ki so sedaj več ali manj brez njih. Opozorili bodo pristojne organe, da namestijo predpisane znake, ki bodo opozarjali voznike na večjo previdnost pri vožnji. V tej zvezi so člani sveta izdelali predlog Avto-moto društvu v Pivki, da bi priredili učenecem osnovnih šol in dijakom pivoške nižje gimnazije predavanja o varnosti prometa in o cestno-prometnih predpisih.

Komisija za vprašanja požarne varnosti pri občinskem svetu za splošne zadeve in notranjo upravo

Bilo bi prav . . .

... če bi ObLO Koper čimprej dodelil v prostorih ribarnice lokal za prodajo kruha in peciva piranskemu komunalnemu podjetju »Pekarne in slaščičarne«, ki se zanj zanima, ker se bo z nastopom novega ponudnika blaga na tržišču preskrba s kruhom, pecivom in slaščicami znatno zboljšala. Pri tem bi bila za naše potrošnike »konkurenca« podjetja iz sosednje občine samo blagodejna;

... če bi ObLO Koper dodelil lokal tudi Tovarni mesnih izdelkov iz Postojne, ker bo tudi taka nova trgovina v Kopru vplivala na pocenitev mesnin in mesnih izdelkov;

... če bi Trgovski dom v Kopru v skrbi za potrebe potrošnikov vsaj še pred nastopom ostrejšje burje kot jo že imamo, posrbel, še za zalogo toplega zimskega perila za naše malčke;

... če bi koprške trgovine z galanterijo in teletnimi potrebščinami prodajale namesto »žajfe«, ki jo uvažajo z drugega konca države, raje izdelke iz 17 km oddaljene piranske Tovarne mila (Ex Salvetti);

... če bi lahko kupili starši svojim malčkom igrače, ki jih izdeluje Mehanotehnika v Izoli, v koprskih prodajalnah, da jim ne bi bilo treba potovati ponje v Ljubljano;

... če bi se prodajalka v mlekarni v Izoli med postrežbo potrošnikov ne oblikovala prstov in če bi nehali prodajati mleko, ki se pri nepazljivem vlivljanju v posode odceja po umazanih steklenicah na kovinski pladenj;

... če bi uprava kina v Izoli poskrbela za boljše slovenščino in točnost prevodov filmskih reklamnih plakatov;

... če bi tudi dopisniki in bralci SLOVENSKEGA JADRANA iz drugih krajev našega okraja preko te RUBRIKE DOPRINAŠALI SVOJ DELEŽ ZA IZBOLJŠANJE PRESKRBE NAŠIH DELOVNIH LJUDI.

POSNEMANJA VREDNA PRAKSA OBLO KOPER

Minuli petek se so pri predsedniku ObLO Koper Mirku Jelerčiču spet zbrali predstavniki občinskih svetov. Razpravljali so o delu in nalogah svetov. Sporazumeli so se za stalne seje v tem sestavu. Pokazalo se je namreč, da taka izmenjava izkušenj in pridobivanje napotil za delo družbenih organov pri ljudskem odboru zelo koristi splošnim naporom za uveljavljanje teh organov.

rb

Pred skoraj nerešljivimi problemi v Kopru

Težave z dimniki in prometom

Svet za splošno upravo in notranje zadeve je minuli teden na svoji seji razpravljalo o številnih vprašanjih iz svoje pristojnosti. Analiziral je svoje dosedanje delo in na podlagi tega sprejel tudi delovni načrt za prihodnje obdobje.

Področje dela tega sveta je zelo obširno. V njegovo pristojnost spada ves upravni aparat, krajevni uradi, javni red in mir, skrb za požarno in prometno varnost, za obratovalni čas gostinskih in trgovskih lokalov; v njegovi pristojnosti so tudi krajevni odbori, skrb za izvedbo vseh volitev, imenovanje ulic in krajev itd.

Za boljše delovanje ima Svet za splošno upravo in notranje zadeve pri ObLO Koper tri komisije: za varnost pred požari, za prometno varnost in komisijo za

pomoč odpuščenim s prestajanja zapornih kazni. Na zadnji seji so slednjo komisijo povečali, ker so ji pridali še skrb za vse tiste, ki bi s področja občine hoteli zbežati čez mejo, pa bi bili pri tem prijeti.

Na novo so formulirali za prometno varnost, ki bo imela zlasti glede na zapleten položaj okrog avtobusne postaje v Kopru izredno težavno delo. Tudi promet po mestu je potreben temeljitega študija in konkretnih ukrepov za ureditev.

Da bi se podrobneje spoznali z delom krajevnih odborov, je svet s posebno okrožnico zahteval, naj mu ti odbori dostavijo izčrpno poročilo o delu in sredstvih od izvolitve pa do danes, kar bo služilo tudi za sestavo poročila o delu sveta, pred sejo ObLO Koper.

za urbanizem, v tem primeru pa znova grozi dvoje hudih posledic: spet lahko propadejo krediti, ki naj bi bili odobreni za dozidavo te osnovne šole in učiteljskega in spet se bo minimalni prebivalni prostor v obstoječi šoli — spričo naraščajočega števila dijakov — znižal od sedanjega tri četrt kvadratnega metra na tako majhno prostornino, da fizično sploh ne bo več vzdržna.

Do tako nemogoče perspektive nikakor ne bi moglo priti, če bi bilo več sodelovanja in obveščanja med okrajnim Svetom za urbanizem in občinskim Svetom za kulturo in prosveto.

s. 5.

Z dela okrajnih svetov

Družbeno upravljanje s prometom

O voznem redu avtobusov, ki naj bi veljal prihodnjo sezono, je te dni razpravljajal Svet za promet pri OLO Koper. V glavnem je bilo govora o izboljšanju zvez med zaledjem in obmorskimi kraji. Letošnje izkušnje kombiniranega prevoza z avtobusom in motornim vlakom so pokazale, da je bolje odstopiti od te prakse in uvesti večje število direktnih avtobusnih prog.

Predvidevajo, da bo prihodnje poletje dnevno deset avtobusnih prog med Piranom in Ljubljano. Pet prog bo vzdrževalo avtobusno podjetje SAP Ljubljana, štiri podjetje Slavnik Koper, eno pa podjetje Primorje Piran. Razen teh bodo še proge Ljubljana—Koper—Poreč; dve vožnji dnevno v obeh smeri Maribor—Koper—Piran; sezonski progi Portorož—Graz ter Portorož—Celovec in nedeljski povratni progi Koper—Ljubljana in Ljubljana—Koper. Dve izmed rednih dnevnih prog bosta brzi progi s postajami v Postojni, Divači, Hrneljah, Kopru, Izoli in Portorožu.

Na seji so obravnavali tudi vprašanje izboljšanja prometa na lokalnih progah. Zaradi stalnega večanja števila potnikov na relaciji Izola—Koper—blok Skofije bo posebna komisija proučila možnosti uvedbe avtobusnega prometa po tramvajskem sistemu.

Člani sveta so tudi razpravljali o izboljšanju prometne varnosti. Statistika kaže, da je ob obalnem pasu našega okraja izredno veliko prometnih nesreč. Po daljši razpravi so sklenili predlagati pristojnim oblastem, da bi ob stiku stranskih cest z glavno namestili posebne table, ki bi opozarjale z napismi in slikami pešce in voznike vprežne živine na previdnost.

Naročajte, berite in širite »Slovenski Jadran«, ki Vas izčrpno obvešča o dogodkih doma in po svetu!

Naši kulturni problemi

Pokrajinsko gledališče

Na Primorskem je tudi ob novi komunalno-teritorialni ureditvi, ob formiranju samo dveh okrajev, goriškega in koprškega, obveljala razumna odločitev, naj ostane Gledališče Slovenskega Primorja še vnaprej res gledališče celotnega Slovenskega Primorja, ne pa samo okraja, v katerem si je le zaradi ustrežnejših pogojev izbralo svoj sedež. Takšno odločitev je narekovala tudi sedanja omejena materialna zmogljivost obeh primorskih okrajev, ki naj bi svoje skupno gledališče vzajemno vzdrževala. Na takšni osnovi se je doslej kolektiv GSP odzival prošnjam za gostovanja v obeh okrajih, saj je dal preteklo sezono v koprskem področju 116, v goriškem pa 24 predstav.

Solidno vzdrževanje takšnega potujočega gledališča, kakršno je naše in kakršnega Primorska krvavo potrebuje, pa zahteva tolikšnih finančnih žrtev, da bi jih v sedanjih prehodnih gospodarskih razmerah celo oba okraja skupaj komaj zmogla. Tako se je v pretekli sezoni zgodilo, da je prizadevni kolektiv GSP vendarle opravil svoje pomembno kulturno poslanstvo, celo z rekordnim številom kvalitetnih umetniških stvaritev v najrazličnejših krajih vse Primorske — brez minimalnih sredstev, ki bi zadoščala za nemoten obstoj samega gledališča in vsaj za najnujnejše potrebe napornih gledaliških gostovanj. Če k temu prišteljemo še sto drugih težav, ki so jih morali naši gledališniki doslej obvladovati — ne nazadnje svoje skrajno kritične stano-

vanjske razmere, ki jih je ljudska oblast zmogla za gledališče reševati zaenkrat v skromnem obsegu, vendarle pa jih je reševala ugodno! — In če na drugi strani temu dodamo nedavno oceno predsednika Društva slovenskih dramskih umetnikov Lojzeta Drenovca, po katerem je umetniški nivo ansambla GSP v stalnem vzponu, tedaj bi si lahko ta nekako protislovna dejstva tolmačili samo z izredno požrtvovalnostjo umetniškega in tehničnega osebja tega našega gledališča. Igralke in igralci so namreč te izredne fizične napore vzdržali v stalnem upanju, da bo ljudska oblast le zmogla še dodatna sredstva za izgradnjo potrebnih stanovanj, razen tega pa tudi sredstva za nabavo prepotrebnega avtobusa, ki bi spričo dosedanjih res nehumanih potovalnih pogojev ob zunanjih gostovanjih nudili gledališkemu osebju vsaj normalne zdravstvene pogoje za njihove stalne premike iz kraja v kraj.

Na vse te prehodne težave, ki jih kolektiv GSP tako požrtvovalno obvladuje, pa je treba gledati s širših vidikov kakor jih zmorejo razni Frasi, ki celo v ljubljanskem časopisu z neprimerno ozkojstjo in zajedljivostjo — seveda na račun naših okrajnih činiteljev! — prikazujejo za-

spodarski položaj našega hitro se razvijajočega okraja iz lastnih sil nedvomno močno okrepili, drago plačevali ponovno ustanavljanje gledališča, če bi ga sedaj v teh gospodarsko neugodnih letih začasno ukinili.

Smatra se torej, da je omenjena višina letne dotacije našemu gledališču nujna, čeprav bi se morda nepoučenemu opazovalcu lahko zdela celo previsoka, če bi namreč samo površno računali, koliko glede na to razmeroma visoko letno dotacijo stane ena sama predstava, ne bi pa pri tem upoštevali tudi razmeroma visokih stroškov, ki jih ima GSP kot potujoče gledališče.

Z drugo besedo: politični in oblastveni forumi okraja Koper so pokazali in kažejo vso skrb za obstoj in rast našega poklicnega potujočega gledališča. Z željo, da bi mu pomagali, so okrajni politični forumi v Kopru in okrajni svet za kulturo in prosveto dostikrat postavljali to vprašanje na svoje seje, o njem skrbno razpravljali in prizadevno sklepali o mnogih ukrepih, ki so bili za obstoj in razvoj GSP nujni in koristni.

Kar pa zadeva goriški okraj, za časa preteklega gledališke sezone tamkaj vžle soglej, da je GSP stvar obeh okrajev, goriškega in koprškega, sploh ni bilo praktičnih možnosti, da bi v zvezi s tem soglasjem ta okraj občutneje sodeloval v dotiranju GSP. Vendar se sedaj tudi s te strani obračajo stvari na bolje. To je bilo ugotoviti iz izjav obeh goriških zastopnikov v upravnem odboru GSP, ki sta na nedavni seji tega organa družbenega upravljanja v imenu goriškega okraja znova pristala v soglasje, da bodi vžle novo osnova-

nemu polpoklicnemu gledališču v Novi Gorici vendarle GSP edno poklicno gledališče, ki naj s svojo umetniško dejavnostjo zajema področje celotne Primorske. V tem smislu bo v letošnji sezoni tudi goriški okraj pomagal dotirati GSP.

Režiser GSP SREČKO TIČ

Razen obče perspektive glede postopne krepitve gospodarske moči obeh primorskih okrajev se Gledališče Slovenskega Primorja sedaj ob dokončnem sporazumu med Gorico in Koprom odpira tudi bolj neposredna perspektiva za takšno materialno osnovo, ki bo tej, primorskemu ljudstvu po mestih in vaseh tako priljubljena in potrebna umetniški ustanovi omogočala bolj neoviran razvoj in lepši razmah. S. S.

Pred občnimi zbori sindikatov prosvetnih delavcev

Za nenehno strokovno izpopolnjevanje

Delo sindikata prosvetnih delavcev je precej oteženo, ker so člani krajevno zelo raztreseni. Organizirajo se v grupe, ki so osnovna delovna enotica. Čeravno vsebina sestankov vedno ne ustreza njihovim željam, vendar pripomore k medsebojnemu spoznavanju in poglabljanju v delu. Seveda ne manjka tožba, posvetovanj, načrtovanj za prihodnost, prenašanje izkustev in zabave. Stanje posameznika je včasih namreč zelo težko: pride v nov kraj, ne pozna razmer, se vživlja, ugotavlja krajevne posebnosti, se prilagaja, pomaga, žrtvuje lastni osebnosti razpoložljivi čas, svetuje, prenaša izkustva, blebi v okolju dela (enorazrednica, upraviteljstvo, pomoč organizacijam, pravne za pouk...), a vendar ne otopi. Nimam namena, da bi povzdigoval težave prosvetnih delavcev, hočem pa povedati, da ima pri oblikovanju ljudskega učitelja pomembno vlogo prav njihov sindikat, ki naj bi bil s svojo dejavnostjo opora vsemu članstvu in tako posredno vsej družbi.

razvedrili in spoznali med seboj. Tam naj bi bila tudi podružniška knjižnica, kjer bi dobili strokovno literaturo, ki je v Kopru danes ni. Nikakor ni nujno, da bi se menili samo in izključno o šolskih problemih, tudi drugih je dovolj, le da so včasih premalo iznajdljivi. Seveda je marsikaj krivo, da vsega ne zmorejo, ni pa ovir, da ne bi odločneje nastopili v obrambo svojih pravic, pravic šolstva, kulture in prosvete na sploh. Dušan Zgonec

DRUGI ZVEZEK ENCIKLOPEDIJE JUGOSLAVIJE

Te dni bo izšel pri leksikografskem zavodu FLRI v Zagrebu drugi zvezek enciklopedije Jugoslavije. Na 700 straneh velikega formata so obdelani v tej knjigi pojmi od »Bosna« do »Doklecija nova palača«. Še letos izide tudi drugi zvezek splošne enciklopedije, prihodnje leto pa po en zvezek enciklopedije Jugoslavije, splošne enciklopedije, bibliografije Jugoslavije, pomorske enciklopedije in prva dva zvezka medicinske in glasbene enciklopedije.

Ni slučaj, da je prišla prav razcepjenost članstva zadnje čase v ospredje, zato tudi ni čudno, da so lani v Mariboru in letos v Ljubljani organizirali Dom prosvetnih delavcev. Res, skupaj jih je bila kar cela armada, armada aktivistov naših oblastnih in družbenih organizacij, armada, ki seže s svojimi nitmi v najoddaljenejšo vas, v najpogostejši kot domovine. Pravijo, da je njihovo delo nenehno strokovno-politično izpopolnjevanje in delo.

V bivšem koprskem okraju deluje le slavistični predmetni aktiv, medtem ko drugi »nimajo problema«. Premalo si posredujejo izkušnje v zvezi s šolskimi odbori, izkušnje glede povezovanja šole z domom, organiziranja zanimivih roditeljskih sestankov, premalo organizirajo poučne izlete, ogleda posestev in podjetij. Premalo se povezujejo s sindikati drugih strok. Morda bi bil kotiček za prosvetne delavce v Kopru — posebno ob četrtkih bi funkcioniral uspešno — zelo zaželen, da bi se v njem malo

Nova gledališka dvorana v Novi Gorici

S premiero Linhartove komedije »Veseli dan ali Matiček se ženi« so v soboto zvečer v Novi Gorici svečano odprli prenovljeno gledališko dvorano ter istočasno začeli gledališki teden, posvečen 200-letnici rojstva prvega slovenskega dramatika, avtorja komedije, Antona Tomaža Linhart.

Delo je režiral Janez Lavrih iz Nove Gorice, sceno pa je izdelal ing. arh. Niko Matul iz Ljubljane. Predstave, ki je bila prva v tej sezoni, se je udeležilo razen domačinov tudi veliko rojakov z onstran meje. Po predstavi so igralcem na odprti sceni čestitali za dobro izvedbo in za njihove uspehe pri odprtju nove gledališke hiše ob naši zahodni meji direktor Gledališča Slovenskega Primorja iz Kopra Oskar Venturini, direktor Mestnega gledališča iz Jesenic Stane Jagodic in direktor novogoriškega gledališča Rudi Hšn.

Občni zbor Koprsko-sežanskega študentskega kluba

V nedeljo je bil v Ljubljani redni letni občni zbor Koprsko-sežanskega študentskega kluba, ki so mu prisostvovali tudi član Izvršnega sveta Slovenije Julij Beltram, sekretar okrajnega odbora SZDL Koper Ivan Maver in načelnica Sveta za prosveto in kulturo pri OLO Koper Danica Kogoj.

Kritično poročilo tov. Gregoriča o uspehih in neuspehih dela v preteklem letu je vzbudilo živahno razpravo, v katero so posegli tudi gostje, ki so dali vrsto napotkov za bodoče boljše delo kluba. Studenti so igrali stališče nekaterih sošolcev, ki neprestano razpravljajo le o štipendijah, zanemarijo pa delo v klubu in lastno ideološko vzgojo. Vse premalo kažejo tudi zanimanje za vsesplošni razvoj svojega okraja.

Med razpravo so izglasovali predlog, da bi se združila Koprsko-sežanski in Postojnski študentski klub. Pričakujejo, da bodo o tem predlogu kmalu razpravljali tudi postojnski študenti.

Novo revije

NOVA OBZORJA - šte. 11

Iz vsebine:

Alojz Rebula: Asfalti križ, Slavko Jug: Zda ni tako, Morje počiva, Raztrgano pismo; M. B.: Jurček, Janke Car: In zorel bi z žitom, Dravski cikel, Vinogradi zore; Dr. Stane Milkuž: Slikar Josip Tominc, Vane Brez: Resignacija, Pesem, Ladja; Leopold Suhadolčan: Zelena vrtna ograja, Dušan Mevlja: Jesenski pejsaž, Moj sin; D. Stegu: Cankarjev svetovni nazor (Konec), France Forstnerič: Moj vlak je odpeljal v noč, Branko Rudolf: Ob sklepu mariborske operne sezone.

OCENE IN POROČILA — Branko Hofman: Hipotetični dialog, Jože Pahor: Dvoje leposlovnih del, Dušan Zeljeznov: Platon, Poslednji dnevi Sokrata, ZAPISKI — B. B.: Dr. Dušan Milačič, B. Borko: Referendum o francoski poeziji, Sergej Vrišer: Ob grafiki Toona Wegnerja, Janez Gradnik: Nekaj o okusu ameriškega bralca, Branko Rudolf: O športu posebej in o kulturi nasploh.

Veno Pilon: Lakota

Ljudska univerza stalna oblika pošolskega izobraževanja

Pred časom smo že pisali o Ljudskih univerzah, teh novih žariščih vsestranskega pošolskega izobraževanja naših delovnih ljudi, o njeni organizaciji in nalogah. Medtem se je že začela zimska sezona, ko lahko razvije Ljudska univerza svoje delovanje v polni meri. Dobili smo že tudi okrajni odbor LU, ki koordinira in usmerja delo občinskih odborov LU.

V ta namen je bilo te dni v Kopru posvetovanje predsednikov občinskih in članov okrajnega odbora LU. Sekretar OO SZDL Ivan Maver in predsednik OO LU Kobilc sta govorila o konkretnih nalogah in prijemih za poživitev dela, predsedniki občinskih odborov LU pa o izvršenem delu, načrtih in težavah.

Strnjeno v kratkem povzetku: Odbori LU so važen faktor za ugotovitev in smotnost dela. Ti odbori naj bodo stalni, ljudje jih morajo poznati in ceniti. Perspektivno se bodo organizacijsko vezali na svete Zveze Svobod in prosvetnih društev. Za solidno obliko pošolskega izobraževanja, kar je naloga LU, je potrebno, da odbori zberejo dober predavateljski aktiv, v katerega naj pritegnejo vse sposobne ljudi z vseh področij dejavnosti. V odboru samem pa naj bodo predstavniki vseh organizacij.

Pri delu LU ni važno število tečajev ali predavanj, ampak njihova kvaliteta in uspeh. Pri tem niso važni samo dobri predavatelji, ampak tudi sodobni pripomočki, kajti korakati moramo vzporedno z napredkom tehnike, če hočemo doseči živo in zanimivo obliko, ki bo ljudem pritegnila. Če bomo skrbeli za kvaliteto, se nam ob primerni propagandi ne bo treba bati za obisk. Sicer pa tudi ni glavno le število obiskovalcev ali poslušalcev, ampak njihova zainteresiranost.

Predavatelje in voditelje tečajev naj bi LU primerno honorirala, naloga občinskih odborov pa je, da vodi evidenco, obvešča okrajni odbor in predvsem skrbi za koordinacijo dela na terenu.

V Kopru bo tečaj za operaterje ozkotračnih projektorjev, organizirala ga bo Ljudska tehnika. To je včasih namreč največja težava: aparature so, pa ni ljudi, ki bi znali z njimi ravnavati. Predstavniki odborov LU so se sklenili, da bodo izmenjali predavatelje za posebne teme in da se bodo sestajali enkrat mesečno.

Direktor GSP OSKAR VENTURINI

devo tako, kakor da bi imela koprška ljudska oblast in politični forumi nekakšen mačehovski odnos nasproti GSP.

Pa pogledjmo te širše vidike, ki osvetlujejo dejansko zavzemanje koprških oblastnih in političnih činiteljev za GSP in mu z vsem razumevanjem omogočajo obstoj!

V časih postopnega odpravljanja strahotne dediščine, ki jo je na tem delu slovenske zemlje zapustil fašizem, je OLO Koper razen premnogih drugih nujnih bremen s polnim razumevanjem prevzel na svoje rame tudi glavni delež za vzdrževanje tega našega primorskega gledališča. Če daje OLO Koper temu pokrajinskemu gledališču dotacijo 15 milijonov dinarjev, mu daje, po pravici povedano, dejansko dosti več, kakor bi mu v primerjavi z mnogimi drugimi nujno rešljivimi pa nerešenimi problemi sploh mogel dati. Čeprav namreč OLO Koper vé za dosti na videz nujnejših in bolj upravičenih primerov, ki bi hipoma izčrpali teh letnih 15 milijonov — vzemimo izmed kopice perečih samo šolstvo v našem okraju, ki se obupno bori s pomankanjem učnih prostorov v takšni meri, da je ponekod ogroženo najosnovnejše opismenjevanje novih šoloobveznih otrok! — pa vendarle daje tako visoko vzdrževalnost, ki je v tem prehodnem obdobju naše gospodarske stabilizacije gledališču najnujnejše potrebna za njegov obstoj.

Čeprav bi ozko gledanje na to vprašanje naravnost narekovalo začasno likvidacijo našega gledališča, je bil OLO vseskozi vendarle mnenja, da se to ne bi smelo zgoditi iz dveh razlogov: prvič so kulturne potrebe našega terena tako pereče, da GSP mora obstajati in delovati, drugič pa bi čez nekaj let, ko se bo go-

Delo Društva prijateljev mladine v Postojni

Šola in posvetovalnica za starše

Kot eno svojih osnovnih nalog si je zadalo postojnsko Društvo prijateljev mladine že ob svoji ustanovitvi vzgojno delo s starši. V ta namen so imeli lani s sodelovanjem in s pomočjo Ljudske univerze šolo za starše. Predavanja so bila zelo kvalitetna in poslušalci so bili z njimi zadovoljni. Letos ima DPM v načrtu, da priredi ciklus predavanj z vzgojnega področja v raznih krajih postojnske občine.

V letošnjem »Tednu otroka« pa so uresničili še drugo zamisel — posvetovalnico za starše. Mnoge nepravilnosti in težave pri vzgoji bi odpadle, če bi se lahko starši zatekli po nasvet k strokovnjaku.

Lani je organiziralo Društvo dijaško kuhinjo, v kateri se je hranilo 35 do 50 dijakov-vozačev in vajencev. Letos so prevzeli še nekdanjo šolsko kuhinjo, tako da dobi zdaj vsakodnevno malico nad 400 dijakov. Za pomoč šolski kuhinji so organizirali skupno s SZDL nabiralno akcijo sadja in krompirja po vaseh, kar je zelo dobro uspelo. Podobno kuhinjo bo treba čimprej urediti tudi v Hruševju, kamor hodijo šolarji iz oddaljenih vasi.

Veliko delo še čaka Društvo prijateljev mladine v zvezi s pionirsko organizacijo. Po vaseh te organizacije večinoma sploh ni. Prav

tako skoraj nikjer ni pionirskih starešinskih svetov. S pionirji delajo društva Partizan, Planinsko društvo, Rod kraških viharikov, Prostovoljno gasilsko društvo, Nogometni klub, tako da včasih manjka povezave. Dober način dela s pionirji je pokazalo Planinsko društvo, ki je med drugim pritegnilo pionirje tudi h gradnji pionirske planinske koče na Pečni rebri.

Društvo prijateljev mladine je tudi dajalo smernice in aktivno pomagalo pri organizaciji otroških praznikov. Naj omenimo le Dedka Mrza, ki je lani obiskal vse vasi na področju postojnske občine.

Za razvedrilo otrok bo treba urediti v Postojni čimprej lutkovno gledališče, mladinske kino-predstave in gledališke mladinske igre.

Velika pridobitev za postojnske otroke je ureditev otroškega igrišča, o čemer je bilo toliko razpravljano vsa povojna leta. ObLO je s svojim razumevanjem in gnetno pomočjo pomagal uresničiti to zamisel.

Zaradi svojih izkušenj s počitniškimi kolonijami je DPM sklenilo urediti stalno taborno mesto, ker imajo že vso opremo za taborjenje.

Posebno skrb posveča DPM vprašanju vajencev. Potrebni so pogostejši sestanki ne samo z vajenci, ampak tudi z njihovimi starši in mojstri.

Na pobudo DPM so ustanovili lani v Postojni pri ObLO svet za za-

ščito družine. Svet dela zelo aktivno in v tesni povezavi z DPM.

Pred kratkim je imelo DPM v Postojni svoj letni občni zbor. Bilanca dosedanjega dela je zelo zadovoljiva, posebno če k temu, kar smo že omenili, prištejemo še ureditev mlečne restavracije, praznovanje raznih praznikov, pomoč sorodnim organizacijam ter podobno.

Ština

Dedek Mrz pride tudi letos v Postojno

Na zadnji seji Sveta za zaščito družine pri občinskem LO Postojna so med drugim razpravljali tudi o organizaciji otroškega praznika Novoletne jelke. Preteklo leto je Dedek Mrz obiskal vse otroke in jih obdaril. Tudi letos je Svet za zaščito družine poveril to nalogo Društvu prijateljev mladine. Imenovali so 15-članski odbor, katerega predsednik je Jovo Boškovič.

Dedek Mrz bo letos obdaroval otroške kolektive, šole in organizacije. Odbor za pripravo Novoletne jelke bo posredoval pri upravi mestnih trgovin, da bodo pripravile za prodajo enotna darila, ki jih bi lahko starši nabavili za svoje otroke po zelo nizki ceni. Pripravljajo že pester program, s katerim bodo razveselili naše najmlajše.

Ština

»Sodobno gospodinjstvo«

Po navadi sestavljamo letne obračune konec leta. Centralni zavod za napredek gospodinjstva, ki izdaja tudi strokovno revijo »Sodobno gospodinjstvo«, pa je to delo storil že za Teden otroka. Z bogatimi rezultati njegovega dela za najmlajše, ki med drugim opravičujejo obstoj tega zavoda, se lahko seznanite v pravkar izšli številki Sodobnega gospodinjstva.

Med zanimivostmi, ki jih prinaša novi zvezek, naj opozorimo še na članek o pripravi in predelavi šipka, saj je še zmeraj čas, da se oskrbite s temi plodovi narave, ki vas lahko bolj ko vsako drugo sadje čez vso zimo oskrbujejo z življenjsko važnim vitaminom C. Ker smo v dobi uživanja zelenjave, bodo gospodinjstvom dobrodošli tudi številni nasveti, kako na preprost način ohranimo zelenjavo vse do pomladi svežo in zdravo. Zlasti perutinarje bo zanimal članek »Jesensko delo s perutninami«, v katerem so zbrana vsa potrebna navodila za pripravo zimskih krmil in za selekcijo perjadi. Poseben sestavek pa govori o zbiranju in kupovanju perutnine za zakol, čemur pri nas še zdaleč ne posvečamo dovolj pozornosti, čeprav je okusnost mesa odvisna predvsem od pasme kokoši.

Poleg jedilnikov in številnih receptov za različne jedi boste v novi številki »Sodobnega gospodinjstva« brali še članek o kovinskih loncih za konserviranje na veliko, o preureditvi delovne mize v kuhinji, da bi se pri pripravljanju hrane in pri drobnem pranju manj utrudili, o uporabi papirja namesto kuhinjskih krp, o novih pralnih sredstvih itd. Skratka — številka je vsebinsko tako pestra, da bo še tako izbirljiva in v gospodinjstvu vsa bralka našla veliko novega in koristnega.

Zimski plašč z ovratnikom in manjšetami iz krzna, pliša ali žameta.

Trije modeli oblek, za katere lahko kombiniramo staro z novim

Naši vzgojni problemi

V Svobode in prosvetna društva tudi podmladek!

Kljub obsežnim delovnim programom naših organizacij in društev smo marsikdaj pogrešali večjo skrb vzgoji pionirjev. Obstojajo sicer pionirski odredi, toda teh je malo (in ne vključujejo v svoje vrste vseh naših najmlajših. Če pa upoštevamo, da se vzgoja človeka začne že v prvi dobi njegovega razvoja je razumljivo, da moramo začeti z njo pri deci, če hočemo, da bodo imele mladinske organizacije in kasneje tudi druge, kader, ki bo imel v sebi že temelj na katerem se bo gradila razredna in državljanska zavest vsakega posameznika. Treba bo torej misliti o tem, kako pritegniti pionirje v naše društveno življenje in začeti s prvimi koraki.

Ne gre toliko za ustanovitev posebne samostojne pionirske organizacije, ki bi bila ločena od drugih in bi imela svoj program dela v okviru vseh društvenih in družbenih dejavnosti, temveč bolj za to, da bi naše organizacije in društva vzgajale v svojih vrstah podmladek. Tako, kot ima svoj podmladek TVD Partizan, Rdeči križ in druga društva, bi lahko imele podmladek tudi Svobode in prosvetna društva itd. V sklopu teh organizacij bi imeli pionirji možnost, da jim vsi člani nudijo koristno pomoč pri njihovem delu. Nekatere organizacije, kot SZDL, Zveza borcev, Zveza rezervnih oficirjev, Ljudska mladina, sindikalne, zdravstvene in prosvetne organizacije, pa bi lahko prirejale pionirjem razna poučna predavanja: o narodnoosvobodilni borbi, o gospodarski graditvi naše države, o zdravstvu in prirodoznanstvu; ravajala bi jih na koristna dela, kot so poznavanje in zbiranje zdravilnih zelišč, naučila bi jih ročnih spretnosti, seznanjala z osnovami tehnike in njenimi praktičnimi izsledki. V okviru že obstoječih prosvetnih društev pa bi imeli pionirji pevsko, folklorno in recitatorsko sekcijo ter pionirsko knjižnico. Možnosti dela z njimi je veliko in tako bi postala vzgoja pionirjev v okviru dela vseh organizacij in društev družbena stvar.

Pri delu s pionirji pa vsekakor ne smemo pozabiti na poglobljeno stvar: omogočiti moramo našim najmlajšim zdravilo in pestro zabavo, ker bomo prav preko nje lahko dosegli željene uspehe.

Doslej se je ukvarjalo z delom s pionirji v glavnem le Društvo

prijateljev mladine, ki pa je imelo prav malo pomoči od drugih organizacij. Zato so se začele pripravljati, da bi se pri tem društvu osnoval okrajni pionirski svet, na sedežih občin pa občinski pionirski sveti, ki bi jih sestavljali predstavniki tistih množičnih organizacij, ki so s svojim delom neposredno vezani na vzgojo mladine. Zamisel ustanovitve takega širokega foruma z nalogo, da bo usmerjal življenje in delo pionirjev, je hvale vredna in njena uresničitev nujna.

*drobniNASVETI

Pecivo se bo lepše peklo v pečici, če bomo postavili vanjo istočasno tudi skodelico z vodo.

Sir se ohrani svež, če ga ovijemo v čisto krpo, namočeno v pivu.

Škarje bomo lahko nabrusili na ta način, da dvakrat ali trikrat zarezemo z njimi v finejši steklen papir.

Mravljice bomo pregnali iz omar, v katerih hranimo živila, če bomo položili vanje krožnik, na katerega nalijemo koncentriran vinski kis.

Pri vrezu v prst bomo ustavili krvavenje, če pomočimo ranjeni prst v vodo, v kateri smo raztopili tableto aspirina.

Črnilo s prstov odstranimo, če jih drgnemo z mokro glavico vžigalice.

Z alkoholom umiti čevlji se spet lepo svetijo. Po čiščenju ostanejo listi, vendar se zaradi tega ne ustrašite, ker se posušijo. Namažite jih s kremo in lise so bodo zgubile.

Klorove vode v nobenem primeru ne smemo rabiti za pranje belih volnenih ali svilenih oblek, ker bi postale rumenkaste.

Semiš čevlji bodo kakor novi, če jih zdrgnemo s krtačo, namočeno v petroleju.

DROBNI PARADIŽNIKI V KISU

1 kg paradižnikov, pičel liter mila, 2 do 3 žlice sladkorja, malo rožmarina, timiana, lovorov list, nekaj klinčkov in kolesce hrena.

Lepe, trde, oprane paradižnike, ne drobnejše kot orehi, ker so sicer radi grenki, večkrat prebodemo z zobobrcem. Zložimo jih na tesno v kozarce ali v lončen lonec. Kis z dišavami dobro prekuhamo, ga ohladimo in zlijemo na paradižnike. Čez dva dni kis odlijemo, ga prevremo, ohladimo, in ponovno vlijemo nazaj. To ponovimo še enkrat čez 48 ur.

Bela bluza, okrašena z ročnim delom ali s čipkami, primerna tudi za večerne družabne prireditve

Proti zastarelim nazorom

(Nadaljevanje in konec)

Na prvi pogled bi človek mislil, da so sedanje zakonske zveze manj trdne od prejšnjih. Mislim, da je zelo težko primerjati sedanje zakonske zveze z zakonskimi zvezami v stari Jugoslaviji. Tu je več vzrokov, ki bi jih bilo treba po mojem mnenju globlje analizirati. Če pogledamo na položaj mladine pred vojno, bomo vsekakor videli, da pred vojno ni imela toliko možnosti, pa tudi ne takšne perspektive za svojo zaposlitev, da bi si upala zgodaj sklepati zakonske zveze. To pa še ne pomeni, da ni bilo zakonskih zvez oziroma še bolj zakonski zvezi podobnih ljubezenskih vezi, ki so pravzaprav enako odgovorne, kakor zakonske zveze. Pred vojno ločitev zakona ni bila dovoljena oziroma je bila zelo otežkočena, tako da bi težko primerjali sedanje podatke o ločitvah zakona s številom razvezanih zakonov v tistih časih. Takrat je bilo malo ljudi, ki se jim je posrečilo s prestopom iz ene v drugo vero in po raznih drugih poteh razvezati zakonsko zvezo. Naš ideal je vsekakor zakonska zveza, ne pa ločitev, in sicer zlasti zato, ker v ločenem zakonu najbolj trpe otroci. Toda boj proti ločitvi moramo začeti pri sklepanju zakonskih zvez, ne pa na ločitveni razpravi. Zato si moramo prizadevati, zlasti pri mladih ljudeh, da bodo njihovi medsebojni odnosi stoneli predvsem na medsebojnem spoštovanju in da bodo videli mladi ljudje v svojem zakonskem drugu enako čutečega človeka, kakor je zakonec sam. Biti moramo nosilci odprave dvojne morale, ki je menila, da je za fanta junaštvo, če ima mnogo deklet, če se zapleta v kratkotrajne ljubezni itd., deklica pa naj se potem osramočena znajde kakor ve in zna. Mi odpravljamo dvojno moralo ne le na jeziku, marveč tudi v dejanjih, to pa pomeni navezati ljubezen s stališča, da je to človek, s katerim želimo živeti, da je prav tak, kakor jaz, da želi isto kakor jaz, gojiti globoko in trajno ljubezen.

10 FILMSKIH ZAPOVEDI

za starše in vzgojitelje

1. Filmska vzgoja se začne doma in ne šele v šoli.
2. Prvo srečanje otroka s filmom naj bo srečanje z dobrim filmom. Film pa je dober samo tedaj, če je primeren njegovi starosti.
3. Čim manj filmov vidi otrok, tem bolj mu koristijo. Bolje je, če gleda iste dobre filme po dva- ali trikrat, kakor da gleda preveč novih filmov.
4. Filmi, ki jih otrok ne razume, ga otepe. Otroci, ki se prezgodaj navadijo na filme za odrasle, so pretirano razdražljivi ali pa njihova sposobnost doživljanja (dojemanja) otopi, kar škoduje njihovemu duševnemu razvoju.
5. Otroci in mladina ne vidijo in ne doživljajo ob istem filmu isto kot odrasli. Zato vzgojitelj pri presoji filma za otroke in mladino ne sme soditi po svojem doživljanju filma.
6. Otroci ter mladina imajo film radi. Njegova živost in stvarnost ustrezata bistvu njihovega načina doživljanja. Zato otrok in mladina od filma ne smemo odvrniti, temveč samo usmerjati njihov izbor filmskih predstav.
7. Tudi film, ki ga otrok ne razume, vpliva nanj. Vzne-mirja ga in ga utruja, posreduje mu za vzor slike in ustvarja predstavo o življenju, ki nanj vplivajo tudi poslej.
8. Dober mladinski film je za vsako starostno stopnjo drugačen. Ustrezati mora starosti primernim zanimanjem mladega gledalca. Izberi svojemu otroku predstavo med tistimi filmi, ki jih priporočajo za primerne njegovi starostni stopnji.
9. Doživljanje filma je mlademu človeku okno v življenje, vrata v svet odraslega. Zato vzgajaj v njem s pogovorom in diskusijo o filmskem doživetju distanco do filma in njegovo sposobnost kritične presoje. Uči uporabljati svojega otroka zoper iluzijo filma in njegovo sugestivno silo — moč njegovega razuma.
10. Film je veličastna obogatitev človekovega življenja. Sleherna dobrina življenja pa koristi le v primeru, če jo preudarno uživamo.

SUŠILNICA V GRADIŠČU PRI OBROVU

Velika pridobitev za Brkine

V koprskem okraju je precej pretežno kmetijska proizvodnja, ki jih danes se zelo slabo izkoriščamo, imamo pa za to velike možnosti. Koliko nam gre v izgubo samo n. pr. različnih zdravilnih zelišč, gozdnih sadežev, rastlin za ekstrakcijo eteričnih olj, odpadkov predelovalne industrije, vinskih odpadkov, odpadkov mlečarstva, da ne naštevamo velikih količin sadja, grozdja in vrtnin.

O tem vprašanju so naši gospodarstveniki že neštetočkrat razpravljali, zlasti pa vodstvo in strokovnjaki Okrajne zadrzne zveze. Za pravilno izkoriščanje omenjenih pridelkov in odpadkov je Okrajna zadrzna zveza že lani in letos spomladi večkrat sklicala posvetovanje strokovnjakov, ki so po podrobnih proučitvi in raziskavi vsega področja koprškega okraja dali svoje predloge in sodelovali pri izdelavi načrtov za rešitev tega problema.

Pri tem obširnem in natančnem delu so sodelovali strokovnjaki agronomsko fakultete in kemičnega inštituta iz Ljubljane, strokovnjaki Zavoda za raziskovanje kmetijstva v Kopru in kmetijski strokovnjaki Okrajne zadrzne zveze. Komisija strokovnjakov si je ogledala tudi vse obstoječe naprave in obrate in se posvetovala z ljudmi na terenu. Okrajna zadrzna zveza je zbrala podatke proizvodnje sadja, vrtnin, zdravilnih zelišč in odpadkov predelovalne industrije na področju Kopra in Brkinov.

Vsi so soglašali, da je s postopnim razvojem tovrstne živilsko-kemične industrije potrebno načrtno pospeševati razvoj kmetijske proizvodnje. Vsi kmetijski pridelki, ki jih ne bi mogli izvažati ali potrošiti v svežem stanju, se morajo pravilno konservirati. Prav tako moramo izkoristiti vse odpadke trgovine in industrije.

Po proučitvi vseh predlogov je Okrajna zadrzna zveza sklenila urediti za brkinsko področje razen sušilnice, pulpne postaje in kemične predelovalnice odpadnega materiala v Ilirski Bistrici tudi sušilnico, pulpno postajo in destilarnico v Gradišču pri Obrovu.

V Gradišču je namreč ob sami asfaltni cesti Trst-Reka in ob glavnem vodovodu velik, nov in neizkoriščen zadrzni hlev, ki bi se s primerno preureditvijo lahko uporabil za montažo Gromove sušilnice za sušenje sadja, zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev. Uredili bi si tudi pulpno postajo in destilarnico ter monti-

rali naprave za ekstrakcijo eteričnih olj.

Obrat v Gradišču ima zelo ugodno prometno lego za vse kraje južnih Brkinov, saj je nekako v sredini med Kozino in Podgradom, dovoz blaga iz skoraj vseh vasi pa je možen z motornimi vozili. Ureditev takega obrata v Gradišču narekuje in opravičuje predvsem dejstvo, da so južni Brkini sadjarsko področje. Brkini pridelajo letno povprečno 4780 ton jabolk in 400 ton sliv. Razen tega pridelajo letno okrog 90 ton brinja, v daljši okolici pa nekaj sto ton letno. Na področju Brkinov pridelajo letno tudi okrog 52 ton gob, prvenstveno jurčkov, kukmakov in šampionov. Zraven moramo prišteti še velike količine zdravilnih zelišč od brinjevih vej in borovih vršičkov do lubja krhličke, enciana, plavega žilja in nešteti drugih rastlin, ki neizkoriščene propadajo.

Sušilnica v Gradišču bo nedvomno velikega pomena za južne Brkine. Predvsem bo lahko prevzela in predelala vse presežke kmetijske proizvodnje, obenem pa bo ugodno vplivala na obnovo in pospeševanje kmetijstva. Razen tega bo v sezoni in izven sezone zaposlila precejšnje število delovne sile, ki je v tem kraju dovolj. Doslej so vse proizvode v svežem stanju prodajali raznim podjetjem in trgovcem, mnogokrat tudi po zelo neugodnih cenah. Na vsak način takšne razmere niso mogle vzpodbudno vplivati na sadjarje in kmetovalce tega kraja, da bi se bolj posvetili obnovi kmetijstva.

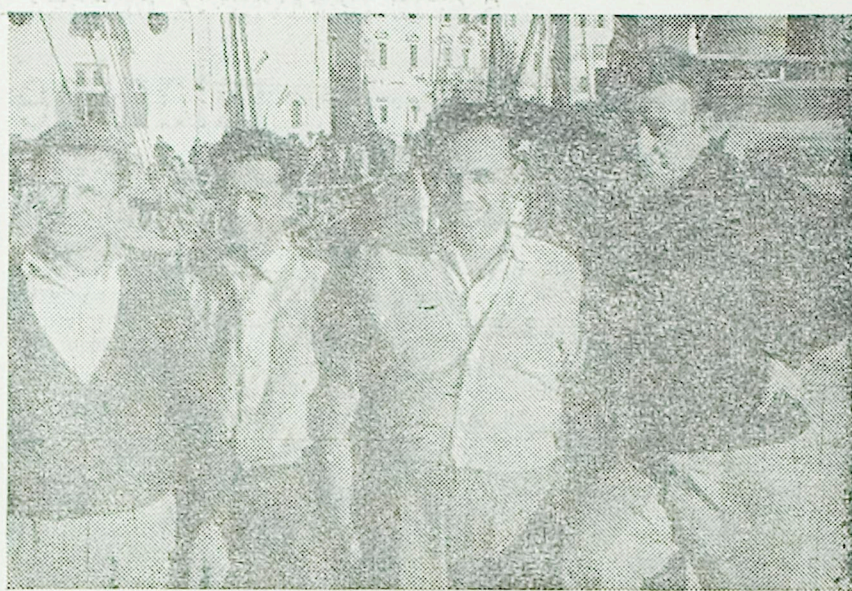
Pripomniti je, da je prav v tem predelu sadjarstvo zelo zanemarjeno in da bi se dalo z načrtno obnovo proizvodnje potrošiti in zelo izboljšati kvaliteto. Predvsem velja to za jabolka. Teren je pa primeren tudi za gojitev češenj, višenj, lešnikov, orehov in kostanjev. Včasih so bile v Trstu zelo cene češnje iz Materije in Slivja. Prav tako je bil nadvse cenjen brinjevec in brinovo olje, pa brkinski slivovec itd.

Za obnovo sadjarstva je nadvse važna lanska leto ustanovljena sadna drevesnica v Ilirski Bistrici, ki bo gojila samo takšne sadike, ki v Brkinih najbolj uspevajo in katerih plodove najbolj cenijo na inozemskih in domačih trgih. Ze letos spomladi so v tej drevesnici posadili 12.000 podlag, in sicer jablan, hrušk in lesk domačega istrskega lešnika. Drevesnica bo mogla gojiti skupno do 50.000 drevesc, tako da bo od leta 1959 lahko

oddajala letno okrog 10.000 drevesc za saditev na stalno mesto. Je pa še manjša drevesnica na kmetijskem posestvu v Odolini pri Materiji, kjer vzgajajo v glavnem jabolane, hruške in češnje.

Z obnovo sadjarstva in poljedelstva, z uvedbo mehanizacije in modernije obdelave površin bo imel obrat v Gradišču v gospodarstvu južnih Brkinov veliko vlogo, ki se bo zrealizirala ne samo v večji proizvodnji, temveč predvsem v socializaciji naših vasi in izboljšanju življenja naših delovnih ljudi.

Stroški za ureditev stavbe, za opremo in stroje bodo znašali okrog 22 milijonov dinarjev. Načrti za obrat v Gradišču so v končni izdelavi pri »Slovenija projekt« v Ljubljani. Predvidevajo, da bo obrat lahko začel z delom že prihodnje leto.

Del požrtvovalne posadke ribiške ladje »Val«, ki je v letošnji sezoni glede količine ulovljenih rib sprejela diplomo za prvo mesto. Tretji z leve proti desni je kapitan ladje Slavko Grbin, ki ima izreden občutek za bogastva našega morja in za spretno manevriranje s svojo ladjo pri ribolovu.

LETNA SKUPŠČINA POSTOJNSKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA

Napori za politično ovsebinjenje dela

Pred nedavnim je bila v Ljubljani tretja redna letna skupščina Postojnskega študentskega kluba. Razen članov te organizacije so se skupščine udeležili tudi Anton Strle, predsednik občinskega odbora SZDL v Postojni, predstavnik občinskega komiteja LMS Postojna, predsedniki vseh primorskih študentskih klubov in zastopnik Univerzitetnega odbora Zveze študentov na ljubljanski univerzi.

Poudariti je treba, da je bila skupščina kluba zares odraz prizadevanj, ki so jih študentje pokazali v izvenšolskem delu v klubu in da pomeni enega najzrelejših zborov, kar jih je imel sploh klub doslej.

V svojih poročilih sta predsednika upravnega in nadzornega odbora

kluba prikazala uspehe in težave, s katerimi se je organizacija borila v preteklem šolskem letu, in problematiko v zvezi z bodočim delovanjem. Tako je bilo govora o socialno ekonomskih problemih članov, o političnem, kulturnem, športnem in družbenem delu ter o raznih organizacijskih in drugih vprašanjih, ki so v zvezi z delom organizacije.

Vendarle pa je bilo dobro občutiti, da je dala skupščina poudarka predvsem dvema problemoma. Gre v prvi vrsti za to, da vključuje Postojnski študentski klub študente iz občin Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica. Doslej so nosili breme v vodstvu organizacije in v njenem delu predvsem študentje postojnske in delno pivške občine. Posle-

dica tega se je razumljivo pokazala v usmeritvi aktivnosti kluba predvsem v te kraje.

Drugo vprašanje, ki ga je skupščina zrelo načela, je vprašanje političnega dela v klubu. Gre na eni strani za politično-vzgojno delo med članstvom organizacije, na drugi strani pa za politično delo študentov in kluba v celoti v matičnih krajih. Doslej je imel klub dobre stike z organizacijo LMS na postojnski gimnaziji, predvsem pa z občinskim komitejem LMS in občinskim odborom SZDL v Postojni. Študentje so sodelovali na dveh seminarjih, kjer so bili zbrani voditelji mladinskih organizacij in so v tem priredili deset političnih predavanj. Vendar se je to sodelovanje v zadnjem letu poslabšalo. Na drugi strani pa se je zelo krepil stik z občinskim odborom SZDL v Postojni in zadnji rezultat tega sodelovanja so prav prireditve ob Dnevu republike.

Skupščina je bila mnenja, da se mora težišče bodočega dela v klubu prenesti predvsem na delo in sodelovanje s političnimi organizacijami svojega kraja, kar je pravzaprav tudi glavni namen kluba, za politično vzgojno delo v samih študentskih vrstah pa bo klub organiziral razna predavanja in debatni krožek, saj so študentje že večkrat izrazili mnenje, da nimajo možnosti, da bi v medsebojnih diskusijah razjasnjevali posamezna stališča, ki se pojavljajo med študenti zaradi nezadostnega dojemanja in nepravilnega tolmačenja naših socialistične demokracije in našega socialističnega razvoja sploh.

Skupščina je tudi toplo pozdravila iniciativo nekaterih študentov, da se takoj pristopi k delu za izdajo Spominskega zbornika v počastitev 10. obletnice priključitve Primorske k FLRJ.

A. Miklavčič

Nova predavanja Ljudske univerze

Občinski odbor koprške Ljudske univerze je priredil minuli teden tri predavanja. Skoraj štiridesetim poslušalcem je v Marezigah govorila o tuberkuloznih obolenjih in o zdravljenju jetike Krista Klemenčič, tovariš Celestin je kmetovalcem Babičev, ki se jih je zbralo 45, tolmačil pomen naprednega kmetijstva za gospodarstvo, v Truskah pa je zastopnica okrajnega Zavoda za napredek gospodinjstva Padaličeva vodila razgovor z ženami in dekleti o sodobni prehrani.

Veliko zanimanje prebivalcev za poljudna predavanja je narekovalo občinskemu odboru LU, da je sestavil seznam predavanj s področja kmetijstva, gospodarstva, zdravstva, socialnega zavarovanja, gospodinjstva, pravnih vprašanj, notranje in zunanje politike, iz življenja živali in rastlin itd. Vaški odbori SZDL naj izberejo terno, ki jo želijo poslušati njihovi člani in naj sporočijo svoje želje odboru Ljudske univerze pri Občinskem odboru SZDL v Kopru.

Živahna dejavnost Ljudske tehnike

V zadnjem času so se sestale komisije okrajnega odbora Ljudske tehnike in razpravljale o problematiki posameznih dejavnosti njihove organizacije, analizirale uspehe in napake, razčistile mnoga nejasna vprašanja, predvsem pa vprašanje kako omogočimo čim širšemu številu državljanov, v glavnem mladini, tehnično vzgojo. Tako je komisija za tehnično vzgojo mladine sprejela v svoj program dela ustanovitev novih klubov in krožkov mladih tehnikov v prvi vrsti pri pionirskih odredih in tam, kjer so dani pogoji za ustanovitev. Da bi imeli čimveč predavateljev, bodo priredili tečaje za učitelje ročnih spretnosti.

Elektrostrojna komisija, ki je bila ustanovljena pred kratkim, bo priredila vrsto predavanj z razlago shem: prenos in razdelitev električne energije, električni likalnik in kuhalnik in hišni vodovod. Te sheme imajo vse šole v okraju in so jih dobile od Ljudske tehnike.

Komisija za avto-moto dejavnost je razpravljala o delu in problematiki vseh avto-moto društev in sekcij v okraju, ugotovila je, da se društva in sekcije ukvarjajo le z izšolanjem voznikov, z namenarjajo pa športno in turistično dejavnost ter vprašanja s področja cest in prometa. Društva imajo premalo stikov z drugimi organizacijami. Komisija predlaga, da bi priredili različna tekmovalna pionijska in mladinska skiroji, otroškim avtomobili, dvo in trokolesni, ter da bi pri tem seznanjali tekmovalce s cestno-prometnimi predpisi. Predavanja in tečaji o tej temi bi morali prirediti tudi za odrasle, ker je znano, da kolesarji, pešci,

vozniki vprežne živine in drugi koristniki cestišč povzročajo največ prometnih nesreč.

Radio-amaterska komisija je sklenila pomagati radio-amaterski skupini v Ilirski Bistrici, Postojni in Izoli pri krepitvi njihove organizacije. Dogovorili so se tudi o pripravih v zvezi s proslavljanjem Novoletne jelke.

Za veselje zaključek Dneva ribičev so člani posadke našega ribiškega ladjevja zvečer priredili odlično ples v hotelu Palace v Portorožu. Na sliki vam predstavljamo plesočega kapitana ribiške ladje »Knežak« Kolego Radeta, ki se je v okviru podjetja »Ribič« s svojo posadko glede uspeha v ribolovu letošnje sezone povzpela na I. mesto.

TBC - gospodarski problem

Minil je tudi letošnji Protituberkulozni teden! Marsikdo se sprašuje, zakaj ni bilo običajnih masovnih predavanj, kjer bi prikazali tuberkulozo kot zahrbitno bolezen, kako se širi, o zdravljenju in podebno. Drugi so zopet mnenja, da tuberkuloza ni več problem, odkar imamo nova zdravila.

Zdravstvena služba in protituberkulozna sekcija Rdečega križa nista odstopili od svoje borbe. Saj njih delo ni bilo še nikoli lažje, kot sedaj, ko obstoja dobro razpredena dispanzerska mreža, ko se je močno povečalo število bolniških postelj in se je povečalo število zdravstvenega osebja. Da ne govorimo o številnih zakonskih predpisih: Uredbi o brezplačnem zdravljenju, obvezni prijavi, nadalje o obsežnih fluorografskih in BCG aktijah itd.

V Tednu boja proti tuberkulozi si je zadela protituberkulozna sekcija naloge, da seznani vse pristojne politične, upravne in gospodarske čimtelje s problemi tuberkuloze na republiških, okrajnih in občinskih delovnih konferencah. Obravnavana problematika bo gotovo zanimala tudi nas vse.

V Sloveniji imamo približno 8 tisoč znanih bolnikov s pljučno jetiko in povrhu še približno 2 tisoč bolnikov z drugimi oblikami te bolezni. V okraju Koper pa je bilo v evidenci dispanzerjev letos junija 720 tuberkuloznih bolnikov, od tega 631 pljučnih, 89 pa jih boluje na izven pljučni tuberkulozi.

Vidimo, da je teh bolnikov še veliko, da med nami še vedno obstaja rezervoar kužnih primerov, ki so v stanju, da širijo bolezen med vedno nove vrste zdravih ljudi, zlasti otrok in mladine. Borba proti tem ognjiščem infekcije je v rokah naših protituberkuloznih ustanov, predvsem dispanzerjev.

Nesreča pri lovu

Pri lovu se je ponesrečil 21 letni Rajko Piciga iz Dekanov. Pri streljanju na divjačino mu je razneslo puško ter je dobil poškodbe na levi roki.

Dr. Ivan Kastelic

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA OZZ

O delu žena in mladine v zadrugah

Na sobotni seji upravnega odbora Okrajne zadruge zveze v Kopru, ki ji je prisostvoval tudi podpredsednik Glavne zadruge zveze Slovenije Maks Krmelj, sta poročala Poldo Aljančič o delu žena zadrug in Franc Zakrajšek o delu aktivov mladih zadrugnikov.

Žene zadrugnice, ki imajo danes 35 krajevnih odborov, so priredile vrsto gospodinjstskih tečajev, ki se jih je udeležilo 618 žena in deklet. V prihodnje bodo priredili tečaje za usmerjanje žena k intenzivnejšemu izvajanju proizvodnih nalog, kot so: vzreja perutnine, predelava sadja v sadne sokove, sajenje sadik za vrtičkarje itd.

Vsa njihova predavanja so bila dobro obiskana, pokazala pa se je potreba prirejanja predavanj, ki bi seznanjala kmečke žene tudi z združnostjo, s sodobnimi načini kmetijske proizvodnje, z gospodarskimi problemi itd. V načrtu imajo ustanavljanje vaških krožkov ter povečano agitacijo za vključevanje žena v kmetijske zadrugne s članskimi deleži ter proučevanje možnosti ustanovitve vaških pekarn, pralnic in šivalnic, ki bi razbremenile kmečke žene drobnega gospodinjstkega dela, da bi se lažje posvetile proizvodnim nalogam.

V koprskem okraju deluje za sedaj le 7 aktivov mladih zadrugnikov, kar pa je odločno premalo.

Pismo uredništvu

S PIČLIMI STROŠKI VELIKO IZBOLJŠANJE!

Ena sama kinodvorana v Kopru že ne zadovoljuje več novih potreb našega mesta. To je jasno videti vsak dan, ko je pred blagajno v avli kina ob vsakem času taka gneča, da človeka pravzaprav mine volja za obisk predstave, preden sploh pride do vstopnice.

Ni pa moj namen, to pripovedovati, ker je že splošno znana stvar. Gre za to, da bi morala uprava kina — v izogib veliki gneči in vsakodnevemu prerivanju pred blagajno — nekaj ukreniti, da tako stanje preneha. Če drugega ne, bi bilo treba vsaj postaviti še dodatno blagajno — prostor zanj je — in pri eni prodajati vstopnice za tekočo predstavo, pri drugi pa za naslednjo. S tem bi se nekako uredilo, da ne bi bilo več zamujanja predstav, ker pri eni blagajni zdaj prodajajo vstopnice za vse predstave hkrati.

In še to — s sredstvi, ki jih uprava kina ob tej konjunkturi dobi, bi se lahko enkrat uredila, da ne bi bilo več sredi predvajanja filmov tako imenovanih »čik-pavz« — nepriljubljenih odmorov, ki jih drugod po svetu nikjer ne poznajo in izhajajo le iz beraških razmer v projekcijski kabini. Konec koncev smemo obiskovalci to že zahtevati — kar spet postavlja ta problem v luč družbenega upravljanja tudi te veje našega življenja.

Stalni obiskovalec

Prihodnje leto - trikrat večja proizvodnja kot pred vojno!

(Nadaljevanje s 3. strani)

vi z 2% zvišanjem letos za nadaljnjih 14%, ali po vrednosti za 13 milijard.

Vendar pa vprašanje, kot je bilo prikazano, ni tako enostavno in zahteva od delovnih ljudi mnogo napora. To tem bolj, ker se s te strani kaže, da ne razumejo povsod dovolj svojih nalog in dolžnosti do skupnosti. Po prvih osnutkih planov mnogih gospodarskih proizvodnih organizacij izhaja namreč, da so v planiranju za prihodnje leto predvidela celo znižanje proizvodnje, manjšo uporabo zmogljivosti in podobno. Ni dvoma, da taki načrti niso bili realni in da niso zrelo notranje moči in zavesti delovnih kolektivov. Tudi ni dvoma, da bodo ti načrti popravljeni. Vendar pa je jasno, da bi taki pojavi, če bi se uresničili, ne bili jamstvo za zboljšanje, kot ga predvidevamo, zlasti ne za to, da naj bi po predvidevanju družbenega plana v prihodnjem letu dosegli trikrat večjo proizvodnjo kot je bila pred vojno.

—dt—

Namen aktivov je, da se mladinci seznanjajo s sodobnimi načini kmetovanja. S poskusi proučujejo možnosti povečanja hektarskega donosa žit in krompirja. Bavijo se tudi z živinorejo po sodobnih vzrejnihih načinih. Seznanjajo se z uporabljanjem modernih agrotehničnih sredstev. Razen tega pa se izobražujejo v tečajih in s predavanji ter uvajajo socialistične odnose na

PGD TUDI V PRESTRANKU

V nedeljo je bil v Prestranku ustanovni občni zbor Prostovoljnega gasilskega društva. V zelo velikem številu so se ga udeležili domačini in prebivalci sosednjih vasi, med gosti pa so bili sekretar občinskega komiteja ZKS iz Postojne Zdravko Smrekar ter zastopniki postojnske občinske gasilske zveze.

Zelja in potreba po ustanovitvi prostovoljnega gasilskega društva v Prestranku sta obstajali že dolgo, vendar jim je vedno primanjkovalo denarja za nabavo opreme. Letos pa je uspelo upravi državnega posestva zbrati sredstva za nakup motorne brizgalne in 200 metrov cevi, kar bo zadostovalo za prvo silo. Občinska gasilska zveza v Postojni je prispevala 10 delovnih oblek.

Po poročilih in nagovorih gostov o pomenu gasilske organizacije so sprejeli plan dela za prvo poslovno leto. Z njim so se obvezali, da bodo uredili orodišče in društveno sobo; v podčastniško šolo bodo poslali dva člana; s pomočjo občinske gasilske zveze bodo priredili tečaj za izprašane gasilce in utrdili požarno varnost na področju državnega posestva.

Ština

Občni zbori LT

Organizacija Ljudske tehnike v Dijaškem domu v Kopru dela že nekaj let in je dosegla številne uspehe. Člani društva izdelujejo tudi letalske modele, s katerimi so letos nastopili na republiškem prvenstvu v Kranju. V društvu je več krožkov med njimi radio-amaterski, modelarski in foto krožek ter krožek za ročne spretnosti.

Na zadnjem občnem zboru so razpravljali o pomanjkanju vodij krožkov iz vrst starejših članov Ljudske tehnike in izrazili željo, da bi imeli vsaj dva honorarno

Študentje bodo priredili akademije

V počastitev 29. novembra, Dneva republike, pripravlja Postojnski študentski klub vrsto prireditvev v krajih svojega delovanja. Tako bo v sredo, dne 28. novembra zvečer v Domu kulture v Postojni osrednja akademija, na kateri bodo nastopili izključno študentje in sicer: pevski zbor primorskih študentov »Vinko Vodopivec«, recitator Blaž Matekovič, komponist Srebotnjak Alojz in vrsta drugih mladih umetnikov.

Z istim programom se bodo študentje naslednjega dne predstavili na akademiji v Ilirski Bistrici. Nato bo sledila tridnevna turneja pevskega zbora. Obiskal bo še Pivko, Dolane in Hruševje. Zbor, ki šteje nad petdeset mladih pevcev-študentov, se je z velikim trudom in požrtvovalnostjo pevcev ter mladega dirigenta Antona Nanuta dokopal do visoke kvalitete. O tem zgovorno pričajo laskava priznanja, ki so jih prejeli študentje predvsem v zadnjem času in to ob nastopih v Italiji in v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani.

M. A.

ŽELEŽNIŠKA NESREČA V PIVKI

Pretekli petek zjutraj je na kolodvoru v Pivki iztiril železniški vagon delavskega vlaka, ki vozi na progi Pivka-Reka. Nesrečo, ki ni zahtevala človeških žrtev, pa tudi materialna škoda ni bila velika, je zakrivil kmetičar, ker je prepozno premaknil kretnico. Po nekaj urah so progo očistili in vzpostavili redni železniški promet.

vasi. Iz njihovih vrst bo v prihodnjih letih izšel vodilni kader za upravljanje kmetijskih gospodarstev.

Da pa se bi člani aktivov mladih zadrugnikov strokovno usposobili, bo decembra v koprskem okraju odprtih 11 kmetijsko nadaljevalnih šol. V vsaki se bo šolalo 20 do 30 mladincev in mladink. Predavali pa jim bodo kmetijski in drugi strokovnjaki. Kaže, da bodo absolventi teh šol dobili tudi priznanje v obliki primerne kvalifikacije.

V razpravi je bilo mnogo govora o intenzivnejšem delu aktivov in o nadaljnji vsebini njihovega dela, ki ga bo določil program dela. Razen tega so predlagali člani UO, da bi obnovili šolske vrtove, na katerih se bi šolska mladina seznanila s kmečkimi opravili. Absolventi kmetijskih šol, ki jih je v našem okraju precej, pa bi lahko nudili pomoč kmečki mladini, da bi ta še aktivneje sodelovala pri dviganju kmetijske proizvodnje s sodobnimi načini obdelave zemlje.

Za naše kmetovalce, posebno sadjarje

Laže in ceneje je preprečiti kakor zdraviti

DVA NEVARNA METULJA V OBČINAH PIRAN, DIVAČA IN SEŽANA

V zadnjih letih povzročata čedalje več škode gosenici metuljev, ki jima pravimo veliki in mali pedic. Posebno prizadenejo sadno drevje, na katerem ni bilo opravljeno zimsko škropljenje. Posamezna drevesa so ob koncu maja brez listja in popolnoma gola. Najprimernejši čas, da zatremo in uničimo ta dva škodljivca, je jesen, nekako čas od

oktobra pa do novega leta. Značilno za gosenici teh metuljev je, da nimata trebušnih nog in se zaradi tega premikata tako, kot bi merili pedi; od tod tudi njuno ime.

Mali zimski pedic meri 2,5 cm. Gosenica je sprva sive barve, ko pa doraste, je zelene, včasih tudi rjave barve z značilno temnozeleno črto po sredi hrbtna. Na vsaki strani pa ima še dve ali največ tri bele lise.

Gosenica velikega zimskega pedica meri 3,5 cm. Po hrbtu je rdečerrjave barve, ob straneh rumenkasta. Tudi zanj je značilna črta, ki pa je rdečerrjava in na hrbtni strani čisto črna obrobljena.

Samci obeh metuljev so dobri letalci, njihova krila so dobro razvita. Prednji par kril je pri malem pedicu rdečkastorjave barve s temnimi lisami, zadnji par pa je siv. Veliki zimski pedic ima rumenkasta krila z značilnima temnimi programi na prednjem paru kril.

Samice imajo zakrnela krila in so samo dobre plezalkice. Samci jih oplojujejo v kronah dreves. Samica odloži skupno blizu 300 jajčec. Jajčeca odlagajo v razpoke skorje in okrog brstov, in sicer po kakih 5 do 50. Gosenice se izležejo zgodaj spomladi in so zelo požrešne. Ko dosežejo gosenice konec maja svojo velikost, se spustijo po nitki na tla. Tu se zabubijo in nadaljujejo svoje življenje jeseni, ko se iz njih razvijejo metulji.

Najprimernejši čas za njihovo zatiranje je, kakor smo že omenili, od oktobra dalje. Tedaj namreč plezajo samice v drevesno krono. V višini od 1 do 1,5 metra dobro očistimo deblo in ga prevežemo s tako imenovanim lepljivim pasom ali pa z 10 cm širokim pergamentnim trakom, ki ga po potrebi premažemo s tako imenovanim goseničnim lepkom. Samice, ki so namenjene v drevesno krono, se ob tem pasu ustavijo in nakopičijo. Okrog samice se začno sukati samci in ob tej priložnosti jih kar precej obtiči na lepljivem traku. Te lepljive pasove pa moramo večkrat očistiti in obnavljati do novega leta, samice si namreč večkrat naredijo iz mrtvih samcev in samic most in nam uidejo v drevesno krono. V mesecu marcu ponovimo isto, da bi tako preprečili gosenicam, ki so se izlegle iz jajčec, ki so bila odložena pod lepljivim trakom, da bi ne plezala po debelu navzgor.

Če nismo utegnili narediti lepljivega pasu, moramo na sadnem drevju »opraviiti vsekakor zimsko škropljenje, razen tega moramo pa oškropiti tudi pas naradenega gozdnega drevja. Takšno škropljenje uničuje jajčeca, ki jih samice odlagajo v jeseni, seveda pa je takšno sredstvo manj učinkovito od lepljivih pasov, ker na ta način le preprečimo preveliko razmnožitev. Če nismo naredili niti prvega ni-

ti drugega, se moramo lotiti letnega škropljenja takoj, ko se gosenice pojavijo.

Ti škodljivci breskev ne napadejo, ker jim ne teknejo, pač pa jim diše češnje, češplje in jabolka, od gozdnega drevja pa listavci: hrast, lipa, bukev, brest, gaber in breza.

Vsi ti ukrepi proti škodljivcem so zelo koristni, saj se tako zviša donos za 30 do 50 odstotkov, v slabih letinah pa na ta način ohranimo tisto, kar bi komaj zadostovalo boleznim in škodljivcem.

Ing. Angelina Gaberc

PIVKA JE DOBILA DVE DVORANI

Ob Dnevu republike bodo v Pivki otvorili Dom JLA in novourejeno kinodvorano. Tako bodo lahko Pivčani imeli možnost rednega obiskovanja kinopredstav pa tudi gledališke skupine bodo lahko gostovale. Prvi film bodo zavrteli že 28. novembra za odrasle, 29. novembra pa bo na sporedu film »Kek« za pionirje. Istega dne zvečer bo gostovalo Gledališče Slovenskega Primorja iz Kopra z Marodičovo dramo »Svetloba nad davni no«. V Domu JLA pa bo v petek ob 20. uri nastopil akademski pevski zbor.

Ureditev teh dveh dvoran je velikega pomena za vsesplošni razvoj Pivke. Znano je, da doslej niso imeli nobene dvorane, kjer bi se lahko zbrali Pivčani k predstavam ali predavanjem.

J.

ZA IZOBRAZBO USLUŽBENCEV

Vodstva številnih podjetij koprskе občine so večkrat predlagala, da bi priredili v Kopru dopolnilni administrativni tečaj, za tiste njihove uslužbence, ki nimajo odgovarjajoče kvalifikacije, ali pa morajo opraviti strokovni izpit. Zato se je odbor Ljudske univerze v Kopru odločil, da bo priredil tak tečaj, če se bo javilo dovolj zainteresentov, s katerimi bo sestavil učni program na osnovi njihovih želj in potreb. Tečaj, ki bi bil v večernih urah, bi predvidoma trajal mesec dni.

KAM POJDEMO

v soboto in nedeljo?

Vsi v pristaniško restavracijo

TURIST KOPER v Kopru

(bivša Taverna), kjer bo na mizi

ododek z zeljnato solato in prvovrstnim refoškom

Vabljeni!

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · SAHA

NAMIZNI TENIS

Prvenstvo Primorske bo v Novi Gorici

Kakor številne druge športe so tudi namizni tenis začeli prvi igrati v Angliji. Pravila so sestavili leta 1880, leta 1902 pa so upostavili prvo namiznoteniško zvezo na svetu. V Jugoslaviji so začeli igrati namizni tenis 1925. leta, tri leta pozneje pa smo ustanovili v Beogradu namiznoteniško zvezo. V Sloveniji so začeli igrati namizni tenis nekoliko pozneje.

Oglejmo si zdaj še položaj na Primorskem. Pred vojno je bilo le nekaj zamestkov v večjih centrih, zato pa je začelo zanimanje po osvoboditve naglo naraščati. Namizni tenis so začeli igrati v športnih in telovadnih društvih, v sindikalnih športnih aktivih in drugod. Toda vse to je bilo bolj ali manj neorganizirano. O tem pričajo tudi statistike Namiznoteniške zveze Slovenije, iz katerih je razvidno, da ima Primorska le tri organizirane sekcije (Rudar, Idrija ter Nova Gorica in Branik v Novi Gorici). Ker pa sta se novogoriški sekciji združili, lahko govorimo

pravzaprav le o dveh namiznoteniških centrih Primorske (Nova Gorica in Idrija), k tema bomo pristeli še Koper, kjer so v zadnjih tednih začeli ustanavljati namiznoteniški klub.

Oglejmo si nekoliko delo namiznoteniške sekcije ŽSD Nova Gorica. Trenutno ima 32 članov, od svojega obstoja pa je odigrala 18 dvojbojev. Šestnajst zmag in le dva poraza v srečanju z Ljubljano dokazuje, da je Nova Gorica v namiznem tenisu med najboljšimi na Primorskem. Da pa bi ji naslov prvaka Primorske tudi uradno pripadal, in sploh da bi ocenili kvaliteto primorskega namiznega tenisa, so Novogoričani sklenili organizirati prvo namiznoteniško prvenstvo Primorske.

Lotili so se precej težavnega dela, ker je na Primorskem zelo malo registriranih sekcij. Prav zato so sklenili, da bo prvenstvo odprtega značaja in da se ga bodo lahko udeležili tudi neregistrirane ekipe. Turnir bo 29. in 30. novembra v telovadnici dijaškega doma v Novi Gorici. Če bo dovolj prijavljenih, bodo organizirali tudi žensko prvenstvo Primorske.

Udeleženci bodo tekmovali za prvenstvo ekip, dvojic in posameznikov.

nikov. Za zmagovalce so pripravili okusne pokale in plakete.

V zvezi s tem prvenstvom pa se je pojavilo tudi vprašanje primerljivosti prostorov za namizni tenis v Novi Gorici. NTK Nova Gorica razpolaga zdaj z neko garažo, ki pa bi jo bilo treba nujno obnoviti. Organizatorji upajo, da bodo v prihodnje našli na več razumevanja pri pristojnih organih, saj ne gre samo za razvoj namiznega tenisa v Novi Gorici, marveč na vsem Primorskem.

T. B.

SREDNJEŠOLSKA TEKMOVANJA V KOPRU

V okviru športnega dne na koprski gimnaziji so bile številne tekme v igri med dvema ognjema in v malem rokometu. V malem rokometu so se pomerile moške in ženske ekipe višjih razredov. Med moškimi ekipami je zmagal 8. razred, med ženskimi pa 7. razred. V igri med dvema ognjema pa so se pomerili nižješolci. Zmagali so dijaki III. c razreda in dijakinja II. c razreda.

Športni dan so organizirali profesorji telesne vzgoje na koprski gimnaziji in je povsem uspel. V prihodnje nameravajo to prireditev še izpolniti in bodo na sporedu srečanja v odbojki in košarki.

F. A.

NOGOMET

»Odredovska« forma Kopra

V tekmovalstvu za pokal Dneva republike je v nedeljo Izola premagala Koper v Kopru s 3:0 (2:0). V prejšnji številki smo napisali, da je Koper v pokalni tekmi premagal Izolo s 5:0 in da se je plasiral v naslednje kolo. Toda to srečanje so razveljavili, ker ni sodil deligirani sodnik.

Zmaga Izole je bila zaslužena. Njeni igralci so hitreje štartali na žogo, zlasti pa se je odlikovala obramba, ki je sproti razbijala medle akcije koprskih napadalcev.

Koper je povsem razočaral, zlasti zato, ker so mnogi pričakovali,

da bo ponovil igro prejšnje nedelje. Res je sicer, da je nastopil s štirimi rezervnimi igralci, toda to ne more biti opravičilo za skrajno nepovezano igro.

Ob koncu še nekaj besed o sodniku in publiki. Sodnik je sodil odlično in bi mu zamerili le, da dvakrat ali trikrat ni upošteval prednosti. S svojim avtoritativnim sojenjem je že v prvi minuti poskus grobe igre. Kljub vsemu pa se je med publiko našla peščica izživčev (in celo med odborniki Kopra), ki je z nedostojnimi izrazi obmetavala sodnika in ga krivila za gole, ki jih je Izola dosegla zasluženo. Ali ne bi bilo bolje, da bi se namesto psovanju na igrišču posvetili raje analizi vzrokov slabe igre domačega moštva, predvsem pa disciplini igralcev na tekmah in na treningih?

Razen tekme v Kopru je bilo tudi v Ajdovščini srečanje za pokal Dneva republike med domačim moštvom in Novo Gorico. Gostje so zmagali z 1:0 (1:0). Po poteku igre bi bolj odgovarjal neodločen rezultat. Sodil je Marušič z napakami v škodo obeh moštev.

PIRANSKI PARTIZAN NA NOVI POTI

V zadnjih tednih je delo TVD Partizana v Piranu spet zaživelo. Redne telovadbe se udeležuje okrog 300 članov, brez dvoma pa se bo to število še povečalo, če bodo sedanji vadiitelji dobili primerne pomočnike. Glavne priprave so zdaj za sodelovanje na akademiji ob 29. novembru, 22. decembra pa bodo priredili celovečerno telovadno akademijo.

»DELO IN VARNOST«

Izšla je 7. številka mesečnika za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS »Delo in varnost«. Na prvi strani prinaša zanimiv sestavek pod naslovom »Za dvig produktivnosti v naših gospodarskih organizacijah«. Mitja Kamušič razpravlja v rubriki »Organizacija dela« o grafični obdelavi dinamike premijskega sistema, Radovan Andrejčič pa o kontroli kvalitete s statističnimi metodami. Oba članka sta opremljena s skicami. Dr. Mirko Pibrovec objavlja sestavek »Vpliv psihološko-zdravstvenih činiteljev na proizvodnost industrijskega delavca«, dr. Saša Cvahte pa sestavek »Racionalizacija dela in medicina«. Boris Florjančič odgovarja na anketo Društva rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov LRS, ki jo je razpisalo društvo pod naslovom »Kaj storiti, da bi se zmanjšalo število nesreč v rudarstvu in metalurgiji«. Na zadnji strani priobčuje mesečnik »Varnost in delo« nadaljevanje razprave inž. Borisa Gostiše »Prirodni brusilni in umetni brusilni koluti«.

Pomembna pridobitev za čebelarje

Zveza čebelarških društev za Slovenijo je te dni izdala po večletnih temeljitih pripravah I. del knjige »Sodobno čebelarstvo«, ki so jo sestavili znani slovenski čebelarji. S to knjigo so dobili čebelarji težko pričakovane svetlovalce in vodnike, saj sodobne slovenske čebelarke literature po vojni skoraj ni bilo.

Poljudno pisani sestavki s številnimi slikami bodo dober kašpot predvsem čebelarjem-začetnikom. Prvi del obravnava teorijo čebelarjenja, v drugem delu, ki bo izšel prihodnje leto, pa bodo opisane praktična opravila pri čebelarju.

Knjiga je velikega formata in ima 432 strani. Vezana stane 1.350 dinarjev, broširana 1.150 dinarjev. Naročite jo lahko pri Zvezi čebelarških društev za Slovenijo, Ljubljana, Miklošičeva 28, člani ZCD pa jo lahko naročijo pri svojih društvih na obročno odplačevanje.

Prehrana za nosečnice

Vsakdo bo priznal, da se naše nosečnice res pridno pripravljale na porod in oskrbe bodočega družinskega člana z vsem, kar je v njihovi moči, da bi malček čim varneje in čim lažje začel pot v življenje. Pri tem pa kaj rade pozabljajo, kako važen je za njegov razvoj in za njegovo zdravje način prehrane v času nosečnosti.

Na to opozarja knjižica »Prehrana nosečnic«, ki jo bo v kratkem izdal Centralni zavod za napredek gospodinstva. Poleg obširnih napotkov glede prehrane v tej dobi, — iz katerih vzemo, da je važna predvsem sestava hrane, ne pa njena količina, in kakšnih živil mora nosečnica največ zaužiti, ker vsebujejo snovi, ki so potrebne za razvoj otrokovega telesa in za ohranitev materinega zaravja — je v brošuri 10 jedilnikov za nosečnice. Leti naj služijo za zgled, kako naj si bodoče matere pripravljajo hrano. Poleg receptov za jedi, ki so zajete v jedilniku, prinaša brošura več drugih receptov za nosečnicam primerna jedila (mlečna, zelenjavna, mesna in za razne namaze iz skute).

mnenje še Društvo prijateljev mladine.

Na Veliko Ubeljsko sem prišel naravnost na ustanovni sestanek aktivnih mladnikov. Medtem ko so mladinci in mladinke zborovali, sva se v gostilni temeljito pomenila o problemih naše mlade generacije s tovarštem, ki ga je upravni odbor KZ v Hruševju določil, da prisotnostje sestanku. Marsikatero pametno sva uganila. Predvsem pa sva se oba zgražala nad tem, da je mladina prepuščena sama sebi in da ji starejši ne pomagajo. Ta ugotovitev naju je tako prevzela, da sva počakala, da je sestanek minil, potem pa sva odšla na ples, ki so ga priredili mladinci ob tej priložnosti. Saj veste, kako je. Na sestanku jih že lahko pustimo same, drugače pa je s plesom, kjer je lahko marsikaj narobe. S prijetno zavestjo, da opravlja veliko vzgojno nalogo, sva ostala na plesu do konca. Ko sem se vračal, sem mimogrede povprašal na občini v Divači, če so že dobili od pristojnih cestnih oblasti dovoljenje, da postavijo reklamno desko ob novi cesti. Se niso, čeprav so že pred pol leta prosili za to in priložili prošnji vso potrebno dokumentacijo, ki je ni bilo nič manj, kot da bi šlo za gradnjo srednjevelike tovarne. Tako tudi mora biti, saj reklamno desko gleda vsak dan tisoče ljudi.

Vsem skupaj lep pozdrav

Vaš Vane

Radio KOPER

NEDELJA, 25. novembra:
3.00 Domače vesti in objave — 6.10 Kmetijska oddaja — 14.00 Glasba po željah — 15.15 Vesti — 15.20 Z mikrofonom po Primorski: V ribiškem mestu Piranu — 15.40 Odmevi pod Nanosom: Nastop dekleškega zbora gimnazije v Idriji.

PONEDELJEK, 26. novembra:
7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Pol ure ponedeljkovih popevk — 14.15 Domače vesti — 14.20 Ponedeljkov športni pregled — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki...

TOREK, 27. novembra:
7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Tisoč in en takt (pisan spored orkestralne in solistične glasbe) — 14.15 Domače vesti — 14.20 Naše gospodarstvo — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Ali poznate te jugoslovanske narodne pesmi?

SREDA, 28. novembra:
7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Ritmi in pevi od tu in tam — 14.15 Domače vesti — 14.20 Kulturni dogodki na Primorskem — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Predstavljamo vam komorni zbor Radia Zagreb.

ČETRTEK, 29. novembra:
8.00 Vesti — 8.10 Poje zbor »Srečko Kosovel« — 13.15 Cestitke delovnih kolektivov — 15.15 Ob dnevu Republike.

PETEK, 30. novembra:
8.00 Vesti — 8.10 Jutranji koledar — 8.15 Slovenske narodne pesmi — 14.00 Cestitke delovnih kolektivov — 15.15 Vesti — 15.20 Zapisniki radijskega reporterja — 15.35 Primorski zbori pojo.

SOBOTA, 1. decembra:
7.15 Domače vesti — 7.25 Deset minut ritma — 7.35 Tri jutranje popevke — 7.45 Koledar — 13.30 Vesti in pregled tiska — 13.45 Za konec tedna: ritmi — 14.15 Domače vesti — 14.20 Življenje ob našem morju — 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame — 14.40 Motivi z jadranskih obal.

Gledališče SLOVENSKE PRIMORJE

ILIRSKA BISTRICA: 23. novembra ob 11. in 20. uri Aleksander Marodič: SVETLOBA NAD DAVNINO.

SOLKAN: 24. novembra ob 20. uri Aleksander Marodič: SVETLOBA NAD DAVNINO.

MIREN: 25. novembra ob 20. ur Aleksander Marodič: SVETLOBA NAD DAVNINO.

TOLMIN: 26. novembra ob 20. uri Aleksander Marodič: SVETLOBA NAD DAVNINO.

IDRIJA: 27. novembra ob 20. uri Aleksander Marodič: SVETLOBA NAD DAVNINO.

PIVKA: 29. novembra ob 20. uri Aleksander Marodič: SVETLOBA NAD DAVNINO.

Kino

KOPER: 24. in 25. novembra ameriški film DVA TEDNA LJUBEZNI; 26. in 27. novembra ameriški film STEKLENA PAJČEVINA; 28. in 29. novembra ameriški film ONA POIZKUŠA SREČO.

IZOLA: 23. in 30. novembra ameriški film ONA POIZKUŠA SREČO; 24. in 25. novembra ameriški barvni film MOGAMBO; 26. in 27. novembra angleški film MLADI BEGUNEC; 28. in 29. novembra ameriški barvni film CRNI LABOD.

PIRAN: 23. in 28. novembra ameriški film DVA TEDNA LJUBEZNI; 24. in 25. novembra angleški film MLADI BEGUNEC; 26. in 27. novembra ameriški barvni film CRNI LABOD; 28. in 30. novembra ameriški film STEKLENA PAJČEVINA.

PORTOROŽ: 23. novembra angleški film MLADI BEGUNEC; 25. novembra ameriški barvni film CENA SLAVE; 26. novembra ameriški film DVA TEDNA LJUBEZNI; 28. novembra ameriški film STEKLENA PAJČEVINA; 30. novembra ameriški barvni film CRNI LABOD.

DEKANI: 24. novembra ameriški film ONA POIZKUŠA SREČO; 25. novembra jugoslovanski film ZLI DENAR.

MARJE: 24. novembra ameriški barvni film GENERALNI INSPEKTOR; 25. novembra ameriški film ONA POIZKUŠA SREČO; 28. novembra angleški film MLADI BEGUNEC.

SKOFIJE: 24. novembra ameriški barvni film CENA SLAVE; 25. novembra ameriški film BOJISCE; 28. novembra italijanski film SANJE S CESTE.

SEČOVLJE: 24. novembra ameriški film INTERMEZZO; 25. novembra angleški film NE POJ MI ZALOSTNIH PESMI!

POSTOJNA: 23. in 25. novembra francoski barvni film RDEČE IN CRNO (I. del); 27. in 28. novembra francoski barvni film RDEČE IN CRNO (II. del); 30. novembra in 1. decembra ameriški barvni film SNEG NA KILIMANDŽARU.

Tedenska prometna kronika

TRČENJE

Pretekli teden je pri Rodiku trčil z osebnim avtomobilom Dorko Volk iz Kopra v avtomobil tovarne »Iskra« iz Kranja. Vzrok trčenja je bila ne previdnost in delno tudi spolzka cesta. Na obeh vozilih je za okrog 60.000 dinarjev materialne škode.

ZAVORE NISO DELOVALE

V petek popoldne sta drug za drugim vozila dva tovorna avtomobila. Ko se je prvi ustavil, da bi dal pri srečanju prednost avtomobilu, ki mu je pripeljal nasproti, je drugi tovarnjak — upravljal ga je Julij Rupnik iz Izole — v bližini Petrinj zavozil vanj. Kriv je voznik Rupnik, ker se je podal na pot s pokvarjenimi zavori, ki so odgovorile in povzročile trčenje. Škodo so ocenili na 50.000 dinarjev.

ZOPET NEPREVIDNO PREČKANJE CESTE

Na avtobusnem postajališču v Bertokih je hotela za avtobusom prečkati cesto Jožefa Jakca s svojo osemlitno hčerko Marijo. V istem trenutku pa je pripeljal tovarni avtomobil podjetja »Slavnik« in ju podrl. Obe sta dobili težje telesne poškodbe in so ju prepeljali v izolsko bolnišnico. Delno je nesreče kriv tudi poklicni šofer tovarnjaka Franc Popok iz Izole, ker ni zmanjšal hitrosti vožnje na tem delu ceste, ki je zaradi križišča precej prometna.

ALI GA JE RES BURJA PREKUCNILA?

V torek popoldne se je pri Petrijah prekucnil tovarni avtomobil tovarne TAM iz Maribora, ki je bil polno naložen z drvmi in drugim lesom. Voznik trdi, da ga je prekucnila burja, vendar pa bo zadnja beseda imela komisija, ki proučuje vzrok nesreče.

MAJ OGLASI

UŠLA MI JE LOVSKA PSICA bele barve z malimi lisami po životu. Dotičnega, ki jo ima, prosim, da jo vrne proti lepi nagradi na naslov Babič Angel, Smokvica 30, Slovensko Grašiče.

PRODAM RABLJENO POHIŠTVO sobna kredenca z marmorno ploščo, mizo, stole, kompletno spalnico za eno osebo, postelja z vložkom in omara z ogledalom. — Istrska obala št. 4, Koper.

KAM POJDEMO v soboto in nedeljo?

Vsi v pristaniško restavracijo

TURIST KOPER v Kopru

(bivša Taverna), kjer bo na mizi

odojek z zeljnato solato in prvovrstnim refoškom

Vabljeni!

V imenu vseh koprskih potrošnikov ugotavljam, da se preskrba z vsakim dnem vidno izboljšuje. Vzemimo za primer kruh. Včasih smo bili navajeni le na dve vrsti. Dobili smo lahko beli in črni kruh. Zadnje čase pa so redno v prodaji najmanj tri vrste vsakega: polsurov, prežgan in star. Včasih imajo razen tega še normalno pečen kruh, in takrat lahko govorimo celo o štirih vrstah. To je že precejšen napredek. Pri tem niti ne omenjam prizadevanj vajencev, ki kruh prevajajo v trgovine, da bi ga čimbolj zmečali ob cestnem tlaku in naredili lažje prebavljivega.

Ob tej priložnosti, ko že govorim o preskrbi, moram vsekakor sporočiti tudi zahvalo potrošnikov prodajalci v mesnici pri ribarnici. To je spričo svoje uslužnosti in prijaznosti popolnoma zaslužila.

»To bi bilo treba povedati Vanetu!« je zadnjič vzkliknil nekdo v koprskem kinu, ko je ugotovil, da je njegov sedež popolnoma legalno zaseden, ker so, najbrž zaradi velikega zanimanja za film, prodajali vstop-

nice za iste sedeže v več izvodih. »Je že slišal,« sem ga potolažil, »in tudi zapisal bom, čeprav se bodo jezili.« Kolikor se spominjam, nisem imel doslej nobenega uradnega opravljača gledališčem in koprski hram kulture se je srečno izogibal mojemu kotičku. Sicer tudi zdaj nisem skregani, saj so mi zadnjič popolnoma brezplačno prebarvali plašč v svoji garderobi in niso hoteli niti slišati, ko bi se jim bil rad zahvalil za nepričakovano uslugo. Se Jucra je bila vesela, ko je videla, kako se rdeča zidna barva lepo poda na temno podlago.

Tako prepleškan sem potem zavil v Galeb, kjer pa zaradi tega nisem imel nobenih neprijetnosti. Tam sem do pol enih jutraj pripovedoval pravljice otrokom, ki so jih nekateri gosti pripeljali s sabo, da bi jim pokazali, kako se zabavajo odrasli. Če se to večkrat zgodi, ne bi bilo napak odpreti poleg bara tudi otroški vrtec z ustrežno dežurno službo. Otroci pa naj spijo podnevi, saj imajo čas. Idejo velikodušno odstopam hotelski upravi, ki naj povpraša za

Zahvaliti se mora birokraciji

Italija je znana kot klasična dežela birokracije. Od tega imajo državljani navadno več škode kot koristi, zgodi se pa tudi nasprotno. Pred dnevi so nekemu starejšemu možakarju iz Tarcenta sporočili, da je vojaško sodišče v Rimu pri pregledu ugotovilo, da ga je 30. junija 1916 obsodilo na smrt zaradi dezertstva in da zahteva izvršitev sodbe. Možu, ki je že 40 let mirno živel na svojem domu, se o vsem tem ni dosti sanjalo, ker je bil obsodjen v odsotnosti. Zato pa se

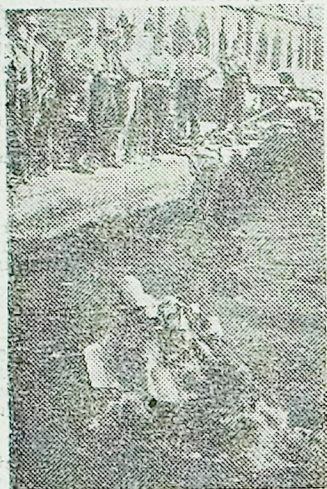
ni prav nič manj prestrašil, zakaj sodba je bila pravomočna. Vendar so advokati izvrtali neki zakon in dokazali, da je po tolikih letih že zastarela in da je ne morejo izvršiti. Tako je obsojenec ostal živ. Zahvaliti pa se mora samo »ažurnosti« vojaškega sodišča, kjer je sodba ležala 40 let, ne da bi se kdo pozanimal zanjo.

DIAMANTNE IGLE ZA GRAMOFONE

Pri vseh mogočih novih izumih gramofon nekako prehaja v pozabo. Kljub temu ga še vedno izpopolnjujejo in mu skušajo odpraviti razne pomanjkljivosti, med katerimi je na prvem mestu kratkotrajnost plošč. Te se namreč pri uporabi razmeroma hitro obrabijo. Da bi to preprečili, so naredili igle z diamantnimi konicami. Poskusi so pokazali, da takšna igla ploščo sploh ne kviri, tako da ostane vedno kot nova.

POTRES V IRANU

Te dni je Iran zajel hud potres. Močni sunki so se vrstili deset dni zaporedoma in so prizadejali velikansko škodo. Sreča v nesreči je, da je potres zajel redko naseljeno pokrajino, kjer ni večjih mest. Na tem področju je od 27 vasi popolnoma porušil 25. Brez strehe je ostalo okrog 8000 ljudi, 410 pa jih je izgubilo življenje. Potres je spremljalo premikanje zemeljske skorje, tako da so ponekod nastale velike razpoke in zemeljski udori.

Najmanjša podmornica. V marsejskem pristanišču so preizkusili najmanjšo doslej znano podmornico. Dolga je dva metra, tehta pa 50 kg. Namenjena je predvsem potapljačem, ki jim omogoča hitro premikanje pod vodo.

»Otroški paradiž« pravijo veliki trgovini z igračami. Odprli so jo v Atlanti (ZDA). Trgovina ima posebno privlačno novost za malčke — nekakšen viseči tramvaj, ki vozi male potnike po oddelkih, kjer so razstavljene vse mogoče igrače. Tako je trgovina obenem tudi otroško zabavišče.

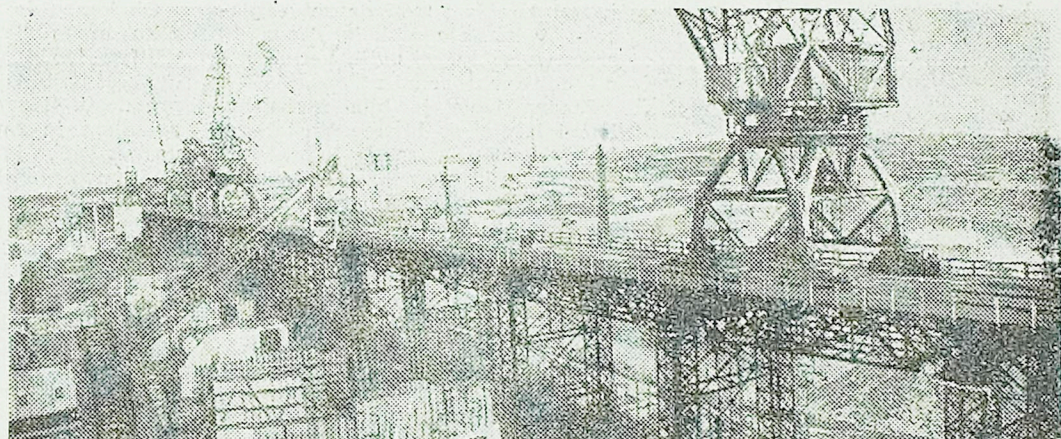
Kakor ste že slišali, je bil na zadnjih volitvah v ZDA D. Eisenhower spet izvoljen za predsednika. Prav tako je bil ponovno izvoljen tudi dosedanj podpredsednik Nixon. Ko so bili objavljeni rezultati volitev, sta oba v spremstvu svojih žena stopila pred mikrofoni, da se zahvalita množici, ki jima je prišla čestitat. Politični opazovalci sodijo, da je imel odločilno vlogo pri volitvah, poleg priljubljenosti, ki jo uživata oba državnik, tudi sedanj politični položaj v svetu, ki je vse preveč resen, da bi dovoljeval večje spremembe v državnem vodstvu.

Nekateri ljudje imajo posebno strast za zbiranje raznih predmetov. Med njimi je tudi Berlinčan Liese, ki se je spravil na zvonove. Ima jih iz vseh dežel, vseh velikosti in oblik. Še bolj zanimivo pa je, da je Liese, ki je glasbenik, prav pri svojih zvonovih dobil inspiracijo za svojo veliko opero v treh dejanjih z naslovom »Barbarski zvon«.

NAJBOLJ POREDEN

V eni izmed najodličnejših zasebnih šol so odkrili spomenik najbolj porednemu gojencu, ki ni nihče drugi kot znani angleški državnik Winston Churchill. Po mnenju šolske uprave ga ni namreč v tem pogledu nihče prekosil v več kot sto letih obstoja zavoda.

V Sovjetski zvezi gradijo več ogromnih hidroelektrarn, ki bodo po svoji moči dalec presegle celo znameniti Dnjeprostroj. Ruski tehniki in inženirji so se usmerili predvsem na Sibirijo in na njene neizkoriščene reke. Tam zdaj sredi tajg nastajajo orjaki, ki bodo dajali letno milijardo kilovatov električne energije. Ena med temi največjimi hidroelektrarnami bo zrasla na reki Ob pri Novosibirsku. — Na naši sliki: impozanten pogled na gradbišče.

3 mesece brez hrane

Bilo je že mnogo ljudi, ki so poskušali, koliko časa se da živeti brez hrane. Nekateri so zdržali več, drugi zopet manj. Posebno vztrajni so dosegli dva in pol meseca in tudi več. Zdaj poročajo, da je vse posekal Nemec Schmidt, ki ni 92 dni in 23 ur zaužil nikake hrane. Ves čas je pil samo mineralno vodo in zraven pridno kadil. Medtem ko je popil 130 steklenic mineralne vode, je namreč pokadil kar 2.900 cigaret. V tem času je shujšal za 36 kilogramov.

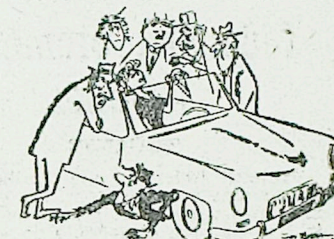

Začuden prodajalec so v svoji trgovini s čevlji v Fall Riverju (ZDA) našli rogatega jelena, ki je ponoči na nepojasnen način vdrl v prodajalno. Preplašeno žival niso mogli nikakor ujeti in paklicati so morali na pomoč policijo. Po večurnem lovu so nazadnje jelena »aretirali«. Se prej pa je naredil pravo razdejanje po vseh oddelkih velike trgovine.

Če se strojevodja napije

To se je zgodilo v Nemčiji. Električni vlak, ki je zvečer odpeljal iz Münchena, je na veliko presenečenje in v velik strah potnikov nenadoma ponorel. Začel je naravnost divjati. Kovčki so leteli po kupejih, kuharju je ušla juha iz loncev, jedilni vagon pa je bil na mah poln črepinj. Med potniki je prišlo do preplaha. Tako je vlak vozil več ur, ne da bi se oziral na vozni red ali kakršnekoli signale na postajah in postajališčih. Postajni načelniki so alarmirali policijo in reševalno osebje, ker so pričakovali katastrofo. Vendar se je vlak na končni postaji le ustavil in iz lokomotive je stopil popolnoma pijan strojevodja, ki ga je policija takoj aretirala. 120 potnikov je bilo ranjenih.

Za dobro voljo

»Da vas ni sram! Pogledite, kako ste prestrašili revce!«

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

28

POSI OVENIL RADO BORDON

Posegel sem po zvoncu in pritisnil na gumb. Slišal sem, kako brni nekje na hodniku, potem pa, kako nekdo z gumastimi podplatmi prihaja po njem.

Bila je Miss Gage. V sončni svetlobi je bila videti nekoliko starejša in ne več tako ljubka.

»Dobro jutro,« je rekla. »Ste dobro spali?«

»Da. Hvala, prav dobro,« sem rekel. »Ali bi lahko dobil brivca?«

»Prišla sem vas pogledat, toda spali ste s tem v postelji.«

Odprla je vrata omare in privlekla na dan steklenico vernuta. Bila je skoraj prazna.

»Vzela sem izpod postelje tudi drugo steklenico in jo prav tako postavila semkaj,« je rekla. »Zakaj mi niste rekli za kozarec?«

»Mislim sem, da bi mi ga morda ne bili dali.«

»Pila bi bila pač nekoliko skupaj z vami.«

»Vi ste prijazno dekle.«

»Ni dobro za vas, da sami pijete,« je rekla. »Ne smete početi tega.«

»Prav.«

»Prišla je vaša prijateljica Miss Barkley,« je rekla.

»Res?«

»Da. Ni mi všeč.«

»Všeč vam bo. Zelo je simpatična.«

Zmajala je z glavo. »Prav gotovo je simpatična. Ali se ne bi malo premaknili na to stran? Dobro je tako. Pri-

pravila vas bom na zajtrk.« Umila me je s krpo in milom in toplo vodo. »Dvignite ramo,« je rekla. »Dobro je tako.«

»Ali bi lahko dobil brivca pred zajtrkom?«

»Poslala bom vratarja ponj.« Odšla je iz sobe in se vrnila. »Šel ga je iskat,« je rekla in pomohla krpo, ki jo je držala v roki, v lavor z vodo.

Brivec je prišel z vratarjem. Bil je možakar pri petdesetih in je imel navzgor zavihane brke. Miss Gage je opravila z mano in odšla, brivec pa me je namilil in me začel briti. Vedel se je zelo svečano in se je izogibal pogovoru.

»Kaj pa je? Kaj ne veste nobenih novic?« sem ga vprašal.

»Kakšne novice.«

»Kakršne koli. Kaj se je zgodilo v mestu?«

»Zdaj smo v vojnem času,« je rekel. »Sovražnik prisluškuje vsepovsod.«

Dvignil sem pogled k njemu.

»Prosim, držite obraz pri miru,« je rekel in nadaljeval z britjem. »Ničesar ne bom pripovedoval.«

»Kaj pa je z vami?« sem vprašal.

»Jaz sem Italijan. Nočem se pogovarjati s sovražnikom.«

Pustil sem naj ostane pri tem. Če je nor, je bolje, da čim prej pridem izpod njegove britve. Še enkrat sem ga poslušal lepo pogledati.

»Pazite,« je dejal. »Britev je ostra.«

Ko je končal, sem mu plačal in mu dal pol lire napitnine. Vrnil mi je drobiž.

»Ne maram. Nisem na fronti. Pač pa sem Italijan.«

»Pojdi k vragu!«

»Z vašim dovoljenjem,« je rekel ter zamotal svoje britve v časopisni papir. Odšel je in pustil pet bakrenih novcev na omarici poleg postelje.

Pozvonil sem. V sobo je prišla Miss Gage.

»Bi bili tako prijazni in poklicali vratarja?«

»Prav.«

Vstopil je vratar. Zadrževal je smeh.

»Ta brivec je menda nor?«

»Ne, signorino. Zmotil se je pač. Ni me bil prav dobro razumel in je mislil, da sem mu rekel, da ste avstrijski oficir.«

»Oh,« sem dejal.

»Ha, ha, ha!« se je smejal vratar. »Bil je prav zabaven. Samo en vaš gib, je rekel, in bil bi vam...« Potegnil si je s kazalcem čez vrat.

»Ha, ha, ha!« je komaj zadrževal smeh. »Ko sem mu rekel, da niste Avstrijec... Ha, ha, ha!«

»Ha, ha, ha!« sem rekel jezno. »Kako smešno bi bilo, če bi mi bil prerezal vrat. Ha, ha, ha!«

»Ne, signorino. Ne, ne. Tako hudo se je namreč prestrašil Avstrijca. Ha, ha, ha!«

»Ha, ha, ha!« sem rekel. »Zdaj pa odidite.«

Odšel je iz sobe in slišal sem, kako se še na hodniku smeje. Potem sem slišal, kako nekdo prihaja po hodniku. Pogledal sem proti vratom. Bila je Catherine Barkley.

Stopila je v sobo in se približala postelji.

»Dobro jutro, dragi,« je rekla. Bila je videti sveža in mlada in zelo lepa. Prišlo mi je na misel, da nisem bil nikoli videl nobene tako lepe.

»Zdravo,« sem rekel. Ko sem jo zagledal, sem bil že zaljubljen vanjo. Ves sem se zmedel.

Pogledala je proti vratom, videla da ni nikogar, potem pa je sedla na rob postelje, se sklonila in me poljubila. Potegnil sem jo k sebi, jo poljubil in začutil, kako ji bije srce.

»Ljuba moja,« sem rekel. »Ali ni čudovito, da si prišla sem?«

»Saj ni bilo tako težko. Težko bi bilo ostati.«

»Moraš ostati,« sem rekel. »Ah, čudovita si.« Bil sem čisto prevzet od nje. Nisem mogel verjeti, da je zares pri meni, in sem jo krepko stisnil k sebi.

»Nikar tega,« je rekla. »Nisi še zadosti zdrav.«

»Da, kar dobro se počutim. Pridi!«

»Ne. Nisi še dovolj pri močeh.«

»Da. Saj sem. Da. Prosim te.«

»Me ljubiš?«